

4020

MAGAZIN ZAJEDNICE TRENERA
RUKOMETNOG SAVEZA SRBIJE
III broj / decembar 2019.

MORTEN SUBAK

Kada sam rekao da ćemo osvojiti medalju Brazilke su mi se smeјale

U SUSRET EP ZA RUKOMETAŠE

Nova istorija rukometne Evrope

ISTRAŽIVANJE

Opterećenje u olimpijskoj godini: Zdravlje ili zabava?

STRUČNA TEMA

Faze u rukometnoj igri

ODJECI SP ZA RUKOMETAŠICE

Olimpijski san gracija i dalje živi

UVODNIK

Srećna Vam rukometna 2020. _____ 03

INTERVJU: MORTEN SUBAK

Kada sam rekao da ćemo osvojiti medalju Brazzilke su mi se smejale __ 04-11

OSVRT: SVETSKO PRVENSTVO ZA RUKOMETAIŠICE U JAPANU

Holandanke pokorile planetu, Srpkinje šeste na svetu _____ 12-15

U SUSRET DOGAĐAJU: EP ZA RUKOMETAIŠE 2020.

EURO 2020 – Nova istorija rukometne Evrope _____ 16-21

FOTO PRIČA

"Vreme je za rukomet" _____ 22-23

ISTRAŽIVANJE: OPTEREĆENJE U OLIMPIJSKOJ GODINI

Zdravlje ili zabava _____ 24-29

STRUČNA TEMA

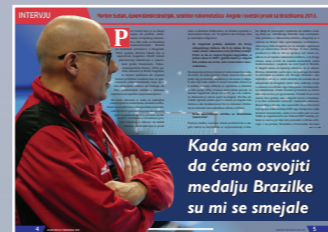
Faze u rukometnoj igri _____ 30-35

STRUČNA TEMA

Hvatanje i dodavanje u rukometu _____ 36-41

IZ ZAJEDNICE TRENERA RSS

Markov najbolji trener, Obradoviću specijalno priznanje _____ 42-43

Srećna vam rukometna 2020.

Kraj novembra i početak decembra prošao je u znaku naših rukometašica koje su obradovale celu naciju osvajanjem šestog mesta na Svetskom prvenstvu u Japanu. Najbolji rezultat jedne nacionalne selekcije od osvajanja srebrne medalje u Beogradu 2013. godine, probudio je sportsku javnost i približio srpski rukomet olimpijskim visinama, a naše devojke će imati priliku da kroz martovske kvalifikacije izbore prisustvo na najvećoj sportskoj smotri, tamo gde je poslednji put igrala SFRJ u Seulu davne 1988. godine. Bio bi to zaista veliki uspeh ove generacije koja bi na taj način stavila krunu na svoju karijeru.

Treći broj magazina 40x20 donosi i retrospektivu događanja u Japanu koje je završeno trijumfom Holandije koja je u finalu savladala selekciju Španije. Najavili smo i Evropsko prvenstvo za muškarce koje će se od devetog do 26. januara po novom formatu sa 24 reprezentacije igrati u tri države – Austriji, Norveškoj i Švedskoj. Na razne teme razgovarali smo i sa svetskim šampionom iz 2013. godine, tada selektorom Brazila, sada šefom stručnog štaba afričkih šampionki iz Angole, Dancem Mortenom Subakom. Na temu napora u olimpijskoj godini i sve jasnijim zahtevima najboljih rukometaša i rukometašica po tom pitanju, čuli smo i mišljenja selektora naše reprezentacije, Ljubomira Obradovića i selektora Crne Gore, Pera Johansona.

Svoja viđenja stručnih tema dali su poznati domaći treneri Slobodan Jedoksić i Đorđe Teodorović. Nadamo se da ćete biti zadovoljni onim što je uređivački tim Zajednice trenera Rukometnog saveza Srbije pripremio za vas i da će magazin 40x20 nastaviti da vas informiše i u narednoj olimpijskoj godini koja donosi velika uzbuđenja u domaćem i svetskom rukometu.

Do tada, srećna vam nova 2020. godina, puno zdravlja, sreće i uspeha na rukometnom terenu.

Živeli! ■

Nadamo se da ćete biti zadovoljni onim što je uređivački tim Zajednice trenera RSS pripremio za vas i da će magazin 40x20 nastaviti da vas informiše i u narednoj olimpijskoj godini

Impresum

Osnivač i izdavač: Zajednica trenera Rukometnog saveza Srbije, Tošin bunar 272, 11070 Beograd ■ Telefon: +381 64 8827 283 ■ E-mail: treneri@treneri-rss.rs
Broj žiro računa: 160-480967-50 ■ Za izdavača: Dr Saša Marković ■ Glavni i odgovorni urednik: Života Bogdanović

Tekstovi: Života Bogdanović i Novo Bojičić ■ Stručne teme: Đorđe Teodorović (trener RK Železničar Niš i kadetske reprezentacije Srbije), Slobodan Jedoksić (rukometni trener) ■ Recezent stručnih tema: dr Zoran Valdevit ■ Dizajn i prelom: Novo Bojičić ■ Foto: EHF, IHF, Jozo Čabreja/kolektiff, HRS, Slavko Kolar, SEHA Gazprom Liga, Dragan Zabunović, Ivica Veselinov/RSS, Mladen Lazić, Miroslav Lavrenčić, Drammen HK, Žilka Bogdanović

Štampa: PRESSIA doo, Emila Zole 30a, Beograd ■ Tiraž: 500 primeraka ■ Časopis izlazi dvomesečno

Prvi čovek koji je sa klupe uspeo da prekine dominaciju evropskog rukometa u XXI veku sa ženskom reprezentacijom Brazila na Svetskom prvenstvu u Beogradu 2013. godine, Morten Subak, bio je sagovornik magazina 40x20 tokom planetarnog takmičenja u japanskom gradu Kumamoto. Pedesetpetogodišnji Danac, 2016. godine zamenuje Brazil Angolom, sa kojom pokušava da napravi barem približne rezultate kao sa generacijom Južnoamerikanki, koje su u dva olimpijska ciklusa od Pekinga do Rija, predstavljale ozbiljnog takmaca najboljim evropskim reprezentacijama.

Na teme iskustva u radu sa najboljim vanevropskim selekcijama, dolaska sa Brazilom na svetski tron u Beogradskoj Areni decembra 2013. godine, šansama da rukomet postane globalni sport u pravom smislu te reči i razlikama u trenažnom procesu ženskog u odnosu na muški rukomet, stručnjak koji je posle rada u

danskim klubovima, uz kratku epizodu u austrijskom Hipu, već 14 godina van Evrope, dao je zanimljive odgovore.

Sa Angolom polako dolazite do kraja olimpijskog ciklusa. Da li je istina ili legenda status rukometa u toj afričkoj zemlji? Priča se da se uspesi bogato nagrađuju, u jedan takav iz 2007. godine kada je Angola bila sedma na svetu, čak i stanovima i mercedesima...

Ne mogu da pričam o tome jer tada nisam bio ovde, ali znam da neke igračice imaju stanove dobijene posle tog prvenstva. Realnost je da novac u Angoli više nije tako veliki. U ovom trenutku država je u velikoj recesiji, inflacija je ogromna, u oktobru je bila preko 20%. Prolaze kroz težak period, to donosi negativan uticaj na sport, pa i na rukomet. Rukomet je važan sport za Angolu. Na Pan Afričkim Igrama jedini sport u kome je Angola bila zlatna u obe konkurencije bio je rukomet. Definitivno rukomet ima određenu težinu u državi.

Kako upoređujete afričko sa brazilskim iskustvom?

Postoje razlike, naravno. Imam prednost da u Angoli radim sa devojkama iz reprezentacije u klubu.

Bolje ih poznajem i možemo da radimo svakog dana po određenog filozofiji koju zastupam. Ako pričamo o rukometnoj kulturi, drugačija je u odnosu na Brazil. Ako upoređujemo sa Brazilom, situacija je bila drugačija jer su devojke uglavnom bile po klubovima širom Evrope. U tom slučaju, prednost je bila to što su igračice već imale usađenu tu evropsku rukometnu kulturu, a sa druge strane, moje je bilo da naučim mentalitet, način funkcionisanja i poglede na svet ljudi iz Brazila. U Angoli nema evropskog iskustva, to je minus. Brzina, intenzitet, način igre, sve je drugačije kada se ukristimo sa nekim iz Evrope. Dolazimo kao najbolji u Africi, a onda shvatite da morate da se adaptirate na drugačiji način igre, suđenja, svega u odnosu na afričku Ligu šampiona i kontinentalno takmičenje. Svako Svetsko prvenstvo je dobro iskustvo za nas, jer ga nemamo. Trebalo bi se na to navići. Ove godine smo odigrali turnir u Rumuniji sa dve rumunske selekcije i Japanom, odnosno, Busan Kup u Koreji. Ako uporedite to sa timovima koji igraju svake nedelje EHF Ligu šampiona i jake domaće šampionate, onda je to veliki peh za nas. Teško je organizovati sve i tokom EHF nedelje, pitanje je novca, jer nije isto putovati iz Afrike u Evropu i, na primer, Nemačke u Francusku. Da smo imali više

.....

Kada sam rekao da ćemo osvojiti medalju Brazilke su mi se smejale

Kada sam radio u Evropi, zastupao sam stav da na planetarnim takmičenjima moramo da imamo najbolje selekcije, bez obzira odakle dolaze. Radeći sa ljudima van Evrope, korigovao sam stavove. Ako hoćemo da razvijamo rukomet, moramo da imamo zastupljene sve kontinente na svetskim prvenstvima

iskustva kroz igranje u Evropi, napravili bismo više. U Brazilu sam imao više vremena za to, jer smo svaku EHF nedelju provodili u Evropi. To je osnovna razlika između rada u Angoli i Brazilu. Svestan sam da moram da učim o kulturnom modelu u zemlji gde radim. Došao sam u Angolu, Afriku, moje je da se adaptiram i razumem. Još uvek učim, iako sam tu tri godine, približavamo se jedni drugima. Na pravom smo putu.

Ovo Svetsko prvenstvo završili ste na 15. mestu što je najbolji rezultat u poslednjih osam godina. Došli ste u Angolu posle Olimpijskih Igara u Rijiju gde je izborni plasman u četvrtfinale. Do sada ste osvojili afričku krunu i obezbedili plasman u Tokio. Kada ste dolazili, kakve ste ciljeve postavili?

Ideja je bila da napravimo iznenađenje na ovom prvenstvu, ali kada smo videli da su četiri evropske jake reprezentacije u našoj grupi, i da je promenjen sistem takmičenja gde tri, a ne četiri ekipe idu u glavnu fazu, znali smo da će biti veoma teško. Nismo uspeli u tome, pobedili smo samo Sloveniju i završili kao četvrti u grupi. Naš sledeći cilj je da se plasiramo u četvrtfinale Olimpijskih Igara u Tokiju.

Vodili ste Brazil od 2009. do 2016. godine. Igrali dva četvrtfinala olimpijskih turnira u Londonu i Rijiju, bili peti na Svetskom prvenstvu 2011. godine, uz nezaboravno osvajanje svetske krune u Beogradu dve godine kasnije.

Bilo je to fantastično putovanje. Mnogi samo gledaju kroz prizmu finala u Beogradu i svetskog zlata, ali bilo je i mnogo drugih stvari. Sećam se prvog sastanka sa igračicama, bilo je to 2009. godine.

Rekao sam im "Ovde sam jer verujem da ćemo se boriti za medalju na Svetskom prvenstvu ili Olimpijskim Igrama". Sećam se i reakcije. Krenule su da se smeju, bio je to zarazan smeh. Nisu mi verovali i mislile su da sam lud. Imali smo Svetsko prvenstvo te godine u Kini, mnoge igračice nisu puštali da dođu, bilo je velikih problema. Imali smo ukupno dva treninga u 2010. godini, a čekalo nas je domaćinstvo SP 2011. To je bilo ludo. Onda smo pobedili osam od devet utakmica na tom prvenstvu, izgubili samo četvrtfinale i to golom 15 sekundi pre kraja. Uopšte nije bilo zabavno, ali svi su videli da smo porasli kao ekipa. Osvojili smo grupu u Londonu na Olimpijskim Igrama, ali izgubili od Norveške u četvrtfinalu. Iako smo ih imali, njihov golman je ušao u seriju i pobedio sam. Osetili smo da rastemo. Odjednom su evropski klubovi počeli da me zovu i traže igračice, pre toga ništa. Krenuli smo sa U18 i U20 selekcijama, počeli da pravimo igračice. Osvojili smo U18 bronzu u Singapuru na Olimpijskim Igrama mladih. Osetio se progres. Radio sam sa svim selekcijama, ali sam na kraju morao da se fokusiram na seniorke.

Sledi Svetsko prvenstvo u Beogradu decembra 2013. godine, kada je Brazil postao druga vanevropska selekcija koje je postala šampion sveta posle Južne Koreje iz 1995. godine...

Mnogo stvari se desilo pre tog prvenstva. Kada smo krenuli sa pripremanjem za Beograd, morali smo da otkazemo neke treninge u Austriji, jer smo imali mnogo povredjenih. Toliko ih je bilo da nije bilo svrhe održavati treninge. Amorim je bila pred operacijom, bila je blizu povratka u Đer, nije trenirala, izgubili smo dve pripremne utakmice u Poljskoj, padalo je samopouzdanje. Grupa nam nije bila teška, zato

Morten Subak u novoj rukometnoj misiji

smo mislili "hajde da prođemo u osminu finala", pa ćemo videti šta ćemo. Pobedili smo, međutim, Dansku i Srbiju. Nismo bili u TOP formi, kuburili smo sa samopouzdanjem, ali su nas te dve pobeđe podigle, osvojili smo grupu. To je bila treća godina da osvajamo grupu na velikim takmičenjima! Tada smo shvatili da možemo da napravimo nešto. Pobedili smo Holandiju u osmini finala i izborili treće četvrtfinale u tri godine. Svi su bili uplašeni, jer smo gubili prethodna dva. Pobedili smo Mađarice posle dva produžetka. To je totalno okrenulo priču. Nestala je ta bojazan da nismo ekipa za velike stvari. Igrali smo sa Danskom za finale, devojke su letele, popustile su sve stege i napravili smo rezultat.

Onda je došlo finale sa Srbijom pred 20.000 gledalaca, što je i danas najgledaniji meč u istoriji ženskog rukometa...

Znali smo da ne igramo samo protiv devojaka u srpskim dresovima, nego protiv 20.000 ljudi na tribinama i cele zemlje. Znali smo da ćemo imati veliki pritisak, ali da će on biti i na Srbiji. Igrati pred tolikim brojem ljudi, čak i kada su protiv tebe, to pravi motivaciju i tvom timu. Čudno je bilo igrati po dva puta protiv Danske i Srbije u nedelju dana. Kakve su šanse da Brazil pobedi Dansku dva puta u sedam dana? Desilo se. Koje su matematičke šanse bile da to uradimo sa Srbijom? Prema zakonima sporta, nisu bile velike. U pripremi utakmice uradili smo sve da devojke ne obraćaju pažnju na navijače. Ne možemo ništa protiv njih, oni će biti tamo i navijati, i biti protiv nas. Fokus je bio na sedam igračica na terenu.

.....

Ko je bio vođa te generacije, kako je tim funkcionisao?

Teško je reći, kapiten je bila veoma važna osoba, Fabiana Diniz. Ona nije bila heroj na terenu, super-zvezda, to su bile Amorim, Piedade, Nasimento i Rodriges. Nikoga nismo uzdizali, sve su bile samo igračice na svojim pozicijama koje moraju da odrade posao. Naravno, to ne znači da ne treba imati lidera, i zato kažem da je ona bila važna. Imala je prave zaključke u pravom trenutku, uticala na mlade, imala puno iskustva, imala je dobru komunikaciju samnom. Imao sam veoma dobru saradnju sa devojkama. Odnosi u timu su bili veoma važni. To

da smo iz Brazila, a ne Evrope, to je dovelo do toga. One su osetile da više nisam Danac, da sam njihov, Brazilac. Pričao sam im da nikada nećemo igrati kao Francuska, Norveška, Rusija, igraćemo kao Brazil, naš stil. To je bilo veoma važno u podizanju atmosfere i poverenju koje smo izgradili.

Posle Beograda do Rija više nije bilo velikih rezultata...

Očekivali smo više, verovali smo da možemo do neba.

Posle svega, da li je Brazil iskoristio tu vašu eru da digne rukomet na jedan viši nivo?

Ne, ne, nisu uspeali, a imali su šansu. Nisu je iskoristili, nisu imali kapacitet, šteta, jer danas se sve vratilo na početak. Federacija nema sponzora, pogledajte dres reprezentacije, nemaju ništa. Predsednik Federacije bio je umešan u probleme sa korupcijom vezane za organizaciju SP 2011, a kada su to sponzori saznali, počeli su da izlaze jedan po jedan. Niko nije želeo da podržava Federaciju koja ima bilo kakve veze sa eventualnom korupcijom. Federacija je odgovorna i to je to.

S obzirom na vaše iskustvo u radu sa najboljim vanevropskim rukometnim nacijama,

prava ste osoba da odgovori na pitanje, kada će rukomet postati globalan sport u pravom smislu te reči?

Fudbal ne računamo, to je planeta za sebe, ali hajde da želimo da rukomet dođe na nivo odbojke koja se igra svuda na planeti. Primetio sam da u engleskom govornom području rukomet nije popularan i to je ogromna šteta. Na tome se mora raditi. Promenio sam malo mišljenje o svetskom rukometu od kako sam van Evrope. Kada sam radio u Evropi, zastupao sam stav da na planetarnim takmičenjima moramo da imamo najbolje selekcije, bez obzira odakle dolaze. Radeći sa ljudima van Evrope, korigovao sam stavove. Ako hoćemo da razvijamo rukomet, moramo da imamo zastupljene sve kontinente na svetskim prvenstvima. Ako nemaju mogućnost da učestvuju, mnoge vanevropske selekcije, budite sigurni, neće uložiti ni jedan jedini dolar u razvoj rukometa. To sam shvatio kada sam došao u Južnu Ameriku. Te 2009. godine, video sam meč za bronzu između Čilea i Paragvaja koji je odlučivao o plasmanu na SP. Trebalo je videti to slavlje

Znam da IHF radi dobre stvari da "očisti" pravila, da ih učini jasnijim svima koji učestvuju. Potrebno je da se više neke stvari objašnjavaju u smislu "ako uradite ovo, biće suđeno ovo"

Paragvajki kada su pobedile. Slavile su kao da su osvojile olimpijsko zlato. Onda sam počeo da razmišljam koliko je to njima važno, u tim malim zemljama, gde se praktično ne investira ništa, već ljudi igraju iz ljubavi, da se plasiraju na Svetsko prvenstvo. To je tako veliko dostignuće koje im omogućava da prežive. To može da pokrene neke procese. Ako ih odsečemo sa SP, neće biti

.....

Rukometašice Brazila na svetskom tronu u Beogradu

Najveći uspeh u karijeri: Martin Subek na SP 2013.

ulaganja i neće biti rukometa kao globalnog sporta. Evropa ima na svake dve godine svoje takmičenje, ima 50% mesta na SP, a ostatak treba da ostane drugima. To je fer, takva podela. U Evropi se lakše podnosi ako se ne plasiraš na jedno takmičenje.

Šta uraditi da se ostali kontinenti približe Evropi?

Znam da IHF radi na tome, da ima tu svest, postoje projekti, kao na primer u Kini. Ljudi u tim zemljama, međutim, moraju i sami da urade nešto za sebe. Nacionalne Federacije moraju više da rade, moraju same da razvijaju rukomet, a tek onda

da se oslone na pomoć koju daje IHF. Potrebno je tražiti sredstva za konkretne projekte. Verujem da postoji mnogo motivisanih ljudi da se posvete rukometu. Imaju novca, imaju ljude, postoji know-how, morate prepoznati sredinu koja sve to poseduje i pomoći. Jedino tako možemo raditi na tome da rukomet postane globalni sport. Posle tri godine u Africi i 10 godina u Brazilu, bio bih srećan da se podignemo, da dođemo barem do tog nivoa da se poredimo sa odbojkom. To bi bilo interesantno.

Šta vas najviše nervira u današnjem rukometu? Šta biste promenili za pet minuta ako biste mogli?

Hteo sam da kažem igra 7 na 6, ali promenio sam mišljenje. To je deo igre i ostaće kao opcija za trenere. Znam da se radi na tome da dobijete "čelendž" tokom utakmice. S druge strane, jako je teško biti sudija, teško je imati sve odluke ispravne. One se brzo donose, nema se vremena, morate reagovati u trenutku. Svi pravimo greške, igrači, treneri, pa i sudije. Znam da IHF radi dobre stvari da "očisti" pravila, da ih učini jasnijim svima koji učestvuju. Potrebno je da se više neke stvari objašnjavaju u smislu "ako uradite ovo, biće suđeno ovo". To je teško, znam da je teško. Uvek imaju neke ideje. Imali smo sastanak dan pre Prvenstva, neke novine se uvek uvode. Mislio sam da će prouzrokovati mnogo više isključenja, ali nije bilo mnogo toga.

Šta mislite o vremenskom ograničenju napada? Mnogi poznati treneri su se pozitivno izjasnili u vezi toga...

Moglo bi da bude pozitivno, ali nisam siguran. Sada ako ne pokazujete agresivnost, dobijate znak za pasivno. Znam da je to subjektivna stvar sudija. Ako stavimo 30,35 sekundi, onda je svima isto, ali mi-

slim da je potreban period da se sve to testira i vidi sve pozitivne i negativne strane. To je interesantna stvar, novi ugao gledanja na rukomet, ali se mora testirati i videti koliko menja igru.

Imate i iskustva u radu u muškom rukometu. Kako porediti rad sa ženama i muškarcima?

Način na koji igraju su različiti. Prvo, postoji velika razlika u fizičkoj snazi. Neću reći da ženski rukomet nije fizički zahtevan, ali kako se šutira, trči i skače u muškom rukometu, koja je brzina lopte i pokreta, ne može se porediti. U tom smislu govorimo i o različitim vrstama treninga. Žene trče više nego muškarci. Muškarci imaju manje pasova i šut, kod žena je više kretnji pa onda sledi završnica. S tim u skladu, drugačiji je trenažni proces. To mi je jasno i toga morate da budete svesni. Nikada se neće izjednačiti. Iako su žene fizički sve spremnije, nikada neće šutirati kao Hansen ili Karabatić. Normalno je da razlike postoje – jasan je Morten Subak na kraju razgovora za magazin 40x20. ■

Žene trče više nego muškarci. Muškarci imaju manje pasova i šut, kod žena je više kretnji pa onda sledi završnica. S tim u skladu, drugačiji je trenažni proces

Holandjanke pokorile planetu, SRPKINJE ŠESTE NA SVETU!

Poslednje veliko takmičenje u olimpijskom ciklusu do Tokija, Svetsko prvenstvo u Japanu, završeno je trijumfom Holandije. Holandski primer nije nešto što potvrđuje pravilo, ako se uzme u obzir da su Polman, Abing i drugarice bile vođene od strane trećeg selektora od 2015. godine, kada je i počela "medaljna era" tamošnjeg rukometa osvajanjem svetskog srebra u danskom Herningu.

Tamo gde je stao Henrik Groener (2009-2016), idejni tvorac zlatne holandske generacije sa kojom je osvojio svetsko i evropsko srebro (2015 i 2016.

godine), i nastavila Hele Tomsen sa dve bronzane medalje na Svetskom prvenstvu 2017 i Evropskom prvenstvu 2018, uobličio je mladi 36-godišnji francuski stručnjak, Emanuel Majonade, koji je dosanjao san svojih prethodnika pobedom u finalnom meču nad Španijom u Kumamotu.

Holandjanke su godinama pravile vrhunske rezultate, ali i tražile formulu koja će ih dovesti do samog vrha. Nju su dobile sa trenerom francuskog Meca, koji je prošle sezone izabran i za najboljeg trenera ženske EHF Lige šampiona. Holandija je doživela debakl na startu turnira u porazu od Slovenije 26:32, poražena je i od Nemačke 23:25 i

Danske 24:27 u glavnoj fazi takmičenja, ali je bila najbolja kada je to najpotrebnije, savladavši supersile poput Norveške i Rusije. Amsterdam je i dalje daleko od mape ozbiljnih rukometnih centara na kontinentu, nema klubova sa visokim ambicijama u evropskim kupovima, a rukomet nije u vrhu liste najpopularnijih sportova. Sve to nije smetalo da igrice koje vrlo rano odlaze iz države u potrazi za profesionalnim rukometnim okruženjem, nastave neverovatnu nisku uspeha i osvoje petu medalju na poslednjih šest velikih takmičenja!

"Neverovatno. Čekale smo ovaj uspeh godinama, sanjale i maštale, a evo sada imamo pehar u ruka-

Najveći uspeh Srbije od 2013

Generacija predvođena kapitenom Jelenom Lavko ostvarila je najbolji rezultat od 2013. godine, kada je osvojena srebrna medalja u Beogradu, a najbolji u kratkoj istoriji srpskog rukometa od 2007. godine, ako se izuzmu dva takmičenja pred domaćom publikom (na EURO 2012 osvojeno je četvrto mesto).

– Ostvarile smo cilj zbog koga smo i išle u Japan, plasman u kvalifikacije za Olimpijske Igre u Tokiju. Ovo je najveći uspeh posle Beograda i ostvarile smo ga preko takvih rukometnih nacija kao što su Koreja, Nemačka i Danska. Nažalost, nismo uspele da se plasiramo u Rio u prošlom ciklusu, mnogo bi nam lakše bilo sada. Ovo je jedna nova knjiga, nova priča, ima dosta mladih igračica u ovom timu koje tada nisu bile u sastavu i drago mi je zbog toga – bile su reči kapitenice Jelenke Lavko, koja je traku preuzela od Katarine Krpež Šlezak (propustila prvenstvo zbog trudnoće). Starost broj nastupa.

Rezultati Srbije na svetskim prvenstvima

SP 2007	nije učestvovala
SP 2009	nije učestvovala
SP 2011	nije učestvovala
SP 2013	srebrna medalja
SP 2015	15. mesto
SP 2017	deveto mesto
SP 2019	šesto mesto

ma", bilo je sve što je mogla da kaže posle finala najkorisnija igračica turnira, Estavana Polman.

Španija je posle dva evropska srebra, olimpijske bronze iz Londona i svetske iz Brazila (2011), posle pet godina došla do medalje.

Još uvek aktuelne olimpijske šampionke iz Rija, Ruskinje, predvođene novim selektorom, Špancem Martinom Ambrošom, došle su do prve medalje na Svetskim prvenstvima posle tačno 10 godina. Aktuelne evropske vicešampionke iz Pariza prošle godine, slavile su u osam od devet utakmica u

.....

Utakmice Srbije na SP

A grupa

SRBIJA - Angola	32:25
SRBIJA - Kuba	46:27
SRBIJA - Norveška	25:28
SRBIJA - Holandija	23:36
SRBIJA - Slovenija	29:27

I grupa

SRBIJA - Južna Koreja	36:33
SRBIJA - Nemačka	29:28
SRBIJA - Danska	26:26

Za peto mesto

SRBIJA - Crna Gora	26:28

Idealna postava na SP

MVP	Estavana Polman (Holandija)
Golman	Tes Vester (Holandija)
Desno krilo	Jovanka Radičević (Crna Gora)
Desni bek	Ana Vjakireva (Rusija)
Srednji bek	Estavana Polman (Holandija)
Levi bek	Aleksandrina Kabral (Španija)
Levo krilo	Kamila Herem (Norveška)
Pivotmen	Lin Blom (Švedska)

Konačan plasman na SP

1. Holandija, 2. Španija, 3. Rusija, 4. Norveška, 5. Crna Gora, 6. SRBIJA, 7. Švedska, 8. Nemačka, 9. Danska, 10. Japan, 11. Južna Koreja, 12. Rumunija, 13. Francuska, 14. Mađarska, 15. Angola, 16. Argentina, 17. Brazil, 18. Senegal, 19. Slovenija, 20. DR Kongo, 21. Kuba, 22. Kazahstan, 23. Kina, 24. Australija.

Kvalifikacije za Ol (20-22. mart 2020)

Španija (domaćin), Švedska, Senegal i Argentina
Rusija, Srbija, Mađarska (domaćin) i Kina
Norveška, Crna Gora, Rumunija (domaćin) i Severna Koreja

Po dve najbolje reprezentacije izboriće plasman na Olimpijske igre od 24. jula do osmog avgusta.

Pozdrav pred duel Srbija – Holandija

Kumamotu, ali su ostale praznih šaka u polufinalnom duelu sa Holandijom.

Do pre par godina nezamislivo je bilo videti pobjedničko postolje bez Norvežanki, ali je i ovo planetarno takmičenje pokazalo da je Norveška u silaznoj putanji. Svetske vicešampionke iz 2017. godine, posle petog mesta na EURO 2018, još jednom su ostale bez medalje.

Crnogorke su ostvarile najbolji rezultat na Svetskim prvenstvima izborivši i šansu da se nađu na trećim Olimpijskim Igrama u nizu od Londona, gde su bile srebrne. Plasman u kvalifikacije za To-

kio, koje će biti održane od 20. do 22. marta, izborile su i Srbija, odnosno, selekcija Švedske.

Na taj način, grad Kumamoto od nekih 750.000 stanovnika na jugu Japana, poznat i po tome što je ovde organizovano Svetsko prvenstvo seniora 1997. godine, ostaće u lepom sećanju srpskim ljubiteljima rukometa. Grad, koji je doživeo zemljotres 2016. godine, pokazao je da se oporavio na najbolji mogući način i da je spreman da organizuje kompleksne događaje poput rukometnog prvenstva sa 24 reprezentacije.

“Došli smo do broja od 300.000 gledalaca što je bio naš prvobitni cilj. Ponosni smo na sve što smo uradili”, rekli su organizatori. ■

Holandanke sa najviše nastupa, Srpskinje četvrte po starosti

Nove svetske šampionke, Holandanke, vodeće su i po broju nastupa koje imaju u dresu sa nacionalnim grbom. Holandanke su imale u proseku 90.9 nastupa na startu SP 2019 ispred Norveške (83.6), Brazila (74.6), Francuske (71.8), Španije (71.6) i Rusije (70.6). Naša reprezentacija je po prosečnom broju nastupa bila je na 11. mestu. Među šest timova sa najvećim brojem nastupa, našli su se svi polufinalisti. Ako se pogleda starost devojaka koje su činile nacionalne timove u Kumamotu, tim koji predvodi Ljubomir Obradović bio je četvrti sa 27.7 godina iza domaćina Japana (29.2), Španije (28.3) i Brazila (28.2). Iza Srbije su Rusija (27.5) i Norveška (27.2). Po ovom parametru, među šest najstarijih reprezentacija našle su se četiri koje su turnir završile u TOP 6.

Zemlja	Starost	broj nastupa
Angola	26.4	49.9
Argentina	25.4	43
Australija	25.8	16.5
Brazil	28.2	74.6
Kuba	23.6	34.9
DR Kongo	25.9	32.4
Danska	26.3	63.2
Francuska	25.7	71.8
Nemačka	25.3	41.6
Mađarska	24.2	41.9
Japan	29.2	46.2
Kazahstan	23.9	39.5
Koreja	25.1	56.7
Crna Gora	25.8	54.9
Holandija	25	90.9
Norveška	27.2	83.6
Kina	23.1	40.9
Rumunija	25.8	36.7
Rusija	27.5	70.6
Senegal	24.8	38.4
SRBIJA	27.7	51.2
Slovenija	23.9	35.8
Španija	28.3	71.6
Švedska	25.8	65.1

MEN'S EHF EURO 2020 HANDBALL SWEDEN - AUSTRIA - NORWAY 9 - 26 January

Evropsko prvenstvo za muškarce biće održano od devetog do 26. januara 2020. godine, po prvi put u u novom formatu sa 24 reprezentacije i tri zemlje domaćina – Austrijom, Norveškom i Švedskom. Po mnogo čemu biće to turnir kojim Evropska rukometna Federacija (EHF) otvara novo poglavlje u razvoju našeg sporta, a sve bazirano na desetogodišnjem ugovoru o marketinškim pravima sa partnerom Infront-om koji je nazvan “istorijskim”.

Šest gradova domaćina

Reprezentacije razmeštene u šest grupa sve do finalnog vikenda igraće u šest gradova. Prva faza takmičenja igraće se u Gracu (kapacitet 6.000), Beču (12.000), Trondhajmu (8.000 – dve grupe), Geteborgu (12.000) i Malmeu (14.000).

Glavna faza takmičenja biće održana u Beču i Malmeu, dok je finalni vikend rezervisan za Stokholm od 24. do 26. januara (22.000).

Šveđani ruše rekord Beograda

Organizacijom finalnog vikenda na TELE 2 Areni u Stokholmu, organizatori Evropskog prvenstva 2020 namerni su da sruše postojeće rekorde u broju gledalaca na utakmici kontinentalnih takmičenja, postavljene u beogradskoj “Štark Areni” na Evropskom prvenstvu 2012. godine, kada se na tribinama našlo 20.000 navijača u utakmicama polufinala sa Hrvatskom i finala sa Danskom.

EURO 2020 Nova istorija rukometne EVROPE

Muška rukometa reprezentacija Srbije

Tele 2 Arena je stadion sa pokretnim krovom, koja se lako transformiše prema potrebama događaja u dvoranu kapaciteta do 45.000 mesta. Za potrebe finalnog vikenda EURO 2020, kapacitet arene biće 22.000 mesta.

Veći broj učesnika – Potreba tržišta

Razvoj rukometa u svim krajevima Evrope usmerio je EHF da isprati trend iz drugih sportova i poveća broj reprezentacija učesnika Evropskih prvenstava sa 16 na 24 reprezentacije. Godinama unazad je stepen ulaganja u klupski rukomet bio

obrnuto srazmeran zastupljenosti nacionalnih timova na velikoj sceni u pojedinim zemljama.

Tako su godinama klubovi iz država poput Portugala, Turske, Finske, Izraela, sve zapaženiji na međunarodnoj sceni, a igrači poput Letonca Dainisa Kristopansa ili Litvanca Jonasa Truhanovičijusa, sa "košarkaškog Baltika", postaju zvezde Final4 turnira EHF Lige šampiona. Potreba za lakšim prolazom na velika takmičenja nametnula se kao logično rešenje, a kakav će biti zaključak ostaje nam da sačekamo poslednji sudijski zvižduk u Tele 2 Areni 26. januara.

Na EURO 2020 tri reprezentacije debitovaće na velikoj sceni – Bosna i Hercegovina, Holandija i Letonija. Posle 14 godina zaigraće selekcije Portugalije

i Švajcarske, dok su Ukrajinci poslednji nastup upisali na EURO 2010.

"Orlovi" iz Graca u borbu za olimpijske kvalifikacije

Reprezentaciji Srbije biće ovo šesto uzastopno učestvovanje na evropskoj smotri rukometa.

MEN'S EHF EURO 2020 9-26 January 2020

OFFICIAL MATCH SCHEDULE PRELIMINARY ROUND

GROUP A	GROUP B	GROUP C	GROUP D	GROUP E	GROUP F
CRO Croatia	CZE Czech Republic	ESP Spain	FRA France	DEN Denmark	SWE Sweden
BLR Belarus	MKD North Macedonia	GER Germany	NOR Norway	HUN Hungary	SLO Slovenia
MNE Montenegro	AUT Austria	LAT Latvia	POR Portugal	ISL Iceland	SUI Switzerland
SRB Serbia	UKR Ukraine	NED Netherlands	BIH Bosnia Herzegovina	RUS Russia	POL Poland
GR Graz	VI Vienna	TR Trondheim	TR Trondheim	MA Malmö	GO Gothenburg

MATCHES Graz GR						MATCHES Vienna VI						MATCHES Trondheim TR					
date	time	place	nr	teams	results	date	time	place	nr	teams	results	date	time	place	nr	teams	results
09.01.	18:15	GR	2	BLR : SRB	0 : 0	10.01.	18:15	VI	7	CZE : AUT	0 : 0	09.01.	18:15	TR	14	GER : NED	0 : 0
	20:30	GR	1	CRO : MNE	0 : 0		20:30	VI	8	MKD : UKR	0 : 0		20:30	TR	13	ESP : LAT	0 : 0
11.01.	16:00	GR	4	CRO : BLR	0 : 0	12.01.	16:00	VI	10	CZE : MKD	0 : 0	11.01.	16:00	TR	15	LAT : NED	0 : 0
	18:15	GR	3	MNE : SRB	0 : 0		18:15	VI	9	AUT : UKR	0 : 0		18:15	TR	16	ESP : GER	0 : 0
13.01.	18:15	GR	6	MNE : BLR	0 : 0	14.01.	18:15	VI	12	AUT : MKD	0 : 0	13.01.	18:15	TR	18	LAT : GER	0 : 0
	20:30	GR	5	SRB : CRO	0 : 0		20:30	VI	11	UKR : CZE	0 : 0		20:30	TR	17	NED : ESP	0 : 0

MATCHES Trondheim TR						MATCHES Malmö MA						MATCHES Gothenburg GO					
date	time	place	nr	teams	results	date	time	place	nr	teams	results	date	time	place	nr	teams	results
10.01.	18:15	TR	19	FRA : POR	0 : 0	11.01.	16:00	MA	28	HUN : RUS	0 : 0	10.01.	18:15	GO	32	SLO : POL	0 : 0
	20:30	TR	20	NOR : BIH	0 : 0		18:15	MA	25	DEN : ISL	0 : 0		20:30	GO	31	SWE : SUI	0 : 0
12.01.	16:00	TR	21	POR : BIH	0 : 0	13.01.	18:15	MA	27	ISL : RUS	0 : 0	12.01.	16:00	GO	33	SUI : POL	0 : 0
	18:15	TR	22	FRA : NOR	0 : 0		20:30	MA	28	DEN : HUN	0 : 0		18:15	GO	34	SWE : SLO	0 : 0
14.01.	18:15	TR	23	BIH : FRA	0 : 0	15.01.	18:15	MA	30	ISL : HUN	0 : 0	14.01.	18:15	GO	36	SUI : SLO	0 : 0
	20:30	TR	24	POR : NOR	0 : 0		20:30	MA	29	RUS : DEN	0 : 0		20:30	GO	35	POL : SWE	0 : 0

GROUP I						GROUP II					
date	time	place	nr	teams	results	date	time	place	nr	teams	results
				1. A						1. D	
				1. B						1. E	
				1. C						1. F	
				2. A						2. D	
				2. B						2. E	
				2. C						2. F	
				VI Vienna						MA Malmö	

MATCHES Vienna VI						MATCHES Malmö MA					
date	time	place	nr	teams	results	date	time	place	nr	teams	results
16.01.		VI	37	1. C : 2. B	0 : 0	17.01.		MA	49	1. F : 2. E	0 : 0
		VI	38	2. A : 2. C	0 : 0			MA	50	2. D : 2. F	0 : 0
		VI	39	1. A : 1. B	0 : 0			MA	51	1. D : 1. E	0 : 0
18.01.		VI	40	1. C : 1. B	0 : 0	19.01.		MA	52	1. F : 1. E	0 : 0
		VI	41	1. A : 2. C	0 : 0			MA	53	1. D : 2. F	0 : 0
		VI	42	2. A : 2. B	0 : 0			MA	54	2. D : 2. E	0 : 0
20.01.		VI	43	1. A : 2. B	0 : 0	21.01.		MA	55	1. D : 2. E	0 : 0
		VI	44	2. A : 1. C	0 : 0			MA	56	2. D : 1. F	0 : 0
		VI	45	1. B : 2. C	0 : 0			MA	57	1. E : 2. F	0 : 0
22.01.		VI	46	1. A : 1. C	0 : 0	22.01.		MA	58	1. D : 1. F	0 : 0
		VI	47	2. A : 1. B	0 : 0			MA	59	2. D : 1. E	0 : 0
		VI	48	2. B : 2. C	0 : 0			MA	60	2. E : 2. F	0 : 0

SEMI FINALS Stockholm ST					
date	time	place	nr	teams	results
24.01.	18:00	ST	61	1.I : 2.II	0 : 0
	20:30	ST	62	1.II : 2.I	0 : 0

PLACEMENT MATCH 5/6 Stockholm ST					
date	time	place	nr	teams	results
25.01.	16:00	ST	63	3.I : 3.II	0 : 0

PLACEMENT MATCH 3/4 Stockholm ST					
date	time	place	nr	teams	results
25.01.	18:30	ST	64	L61 : L62	0 : 0

FINAL Stockholm ST					
date	time	place	nr	teams	results
26.01.	16:30	ST	65	W61 : W62	0 : 0

Peruničić izabrao "orlove" za EURO 2020.

Selektor reprezentacije Srbije, Nenad Peruničić, objavio je širi spisak od 28 imena na koje računa na Evropskom prvenstvu 2020. Pripreme počinju 22. decembra, a reprezentaciju posle trenažnih dana u SC "Kovilovo" čekaju dva prijateljska meča u prvoj fazi, sa selekcijom Egipta u Beogradu i Nišu 28. i 29. decembra. "Orlovi" će imati priliku da se u drugoj fazi priprema odmere se tri najbolje reprezentacije sveta na turniru "Zlatne lige" u Francuskoj, gde će pored domaćina tradicionalno učestvovati selekcije Norveške i Danske.

Raspored - Treći januar (Mec) - 18.15: Danska - Norveška; 20.45: Francuska - Srbija; Peti januar (Pariz) - 14.30: Norveška - Srbija; 17.00: Francuska - Danska. Šestog januara "Orlove" čeka put u Grac gde će obavljati trenažni proces sve do starta turnira devetog januara.

Za sastav reprezentacije Srbije na Evropskom prvenstvu 2020 konkurisaće - Golmani: Dejan Milosavljev, Todor Jandrić, Tibor Ivanišević i Vladimir Cupara; Leva krila: Boris Radivojević, Vanja Ilić, Miloš Grozdanić i Nemanja Ilić (kapiten); Desna krila: Bogdan Radivojević, Strahinja Stanković, Milan Đukić; Levi bekovi: Ivan Dimitrijević, Miljan Pušica, Stevan Stevanović, Nemanja Obradović, Ivan Mošić; Srednji bekovi: Stefan Vujić, Lazar Kukić, Branko Tomić, Borivoje Đukić i Aleksa Kolaković; Desni bekovi: Nikola Crnoglavac, Milan Milić, Jovica Nikolić i Nemanja Zelenović; Pivomeni: Živan Pešić, Zoran Nikolić i Mijajlo Marsenić.

U stručnom štabu pored Nenada Peruničića su i trener Ljubomir Pavlović, trener golmana Nebojša Stojinović, fizioterapeuti Vladimir Radulović i Branko Mrkonjić, kao i doktor Milan Babić.

Plasmani Srbije na EP

EP 2010	13. mesto
EP 2012	srebrna medalja
EP 2014	13. mesto
EP 2016	15. mesto
EP 2018	12. mesto

Vanja Ilić, Mijajlo Marsenić i Bogdan Radivojević

taša. Osim na EP 2008 na koje se nije kvalifikovala, Srbija se kao nezavisna država pojavljuje na svim takmičenjima počevši od Evropskog prvenstva 2010 u Austriji.

Najveći uspeh zabeležen je u Beogradu 2012. godine, kada je osvojena srebrna medalja.

Reprezentacija Srbije igraće u grupi A u Gracu sa selekcijama Belorusije (9.1 - 18.15), Crne Gore (11.1 - 18:15) i Hrvatske (13.1 - 20.30). Za razliku od prethodnih takmičenja, prolaz u glavnu fazu obez-

Švedska najuspešnija

Evropa će 26. januara dobiti 14. šampiona Evrope i to baš u glavnom gradu države koja je najuspešnija u dosadašnjoj istoriji Evropskih prvenstava započetoj turnirom u Portugalu 1994. godine. Švedska je do sada osvojila četiri zlatne medalje (1994,1998,2000 i 2002) ispred Francuske (2006,2010 i 2014), Danske (2008 i 2012) i Nemačke (2004 i 2016). Po jednu titulu imaju reprezentacija Rusije (1996) i aktuelni šampion Španija (2018), branilac pehara iz "Arene Zagreb", gde je na prošlom EP u finalu bila bolja od selekcije Švedske.

bediće dve umesto tri selekcije, koje će nastaviti takmičenje u glavnoj fazi u Beču sa po dve najbolje reprezentacije iz grupa B i C.

Biće ovo i poslednja šansa za sve reprezentacije koje plasmanom na prošlom Svetskom prvenstvu u Nemačkoj i Danskoj nisu obezbedili učestvovanje u kvalifikacijama za Olimpijske Igre u Tokiju. Dve najbolje plasirane selekcije, od onih koje to nisu učinile na SP 2019, obezbediće plasman na jedan od tri kvalifikaciona turnira koji su na programu u aprilu. ■

Rekordi

Po četiri osvojene zlatne medalje na EHF EURO ima nekoliko švedskih rukometaša - Ola Lindgren, Stafan Olsson, Stefan Lovgren, Magnus Vislander i Martin Frandsen. Po tri zlatne medalje na Evropskim prvenstvima osvojili su - Tjeri Omeje, Nikola Karabatić, Mišel Gigu, Žerom Fernandez, Daniel Narsis (Francuska), Pjer Torsson, Robert Anderson, Robert Hedin, Peter Gencel, Ljubomir Vranješ, Johan Peterson, Martin Bokvist, Tomas Siverston i Andreas Larson (Švedska). Najtrofejniji trener u istoriji Evropskih šampionata je čuveni švedski stručnjak Bengt Johanson koji je sa svojim nacionalnim timom četiri puta osvajao zlatnu medalju - 1994, 1998, 2000 i 2002. godine. Tri zlatne medalje sa Francuskom osvojio je Klod Onesta (2006,2010 i 2014), dve titule ima Danac Ulrik Vilbek (2008 i 2012 - osvojio je i dva evropska zlata sa ženama 1994 i 1996), a po jednom su se na evropski tron peli sa svojim reprezentacijama i Vladimir Maksimov (Rusija, 1996), Hajner Brand (Nemačka, 2004), Dagur Sigurdson (Nemačka, 2016) i Žordi Ribera (Španija, 2018).

Igrači sa najvećim brojem utakmica u istoriji EP

60	Nikola Karabatić (Francuska, 2004-18)
57	Didije Dinar (Francuska, 1998-2012)
54	Igor Vori (Hrvatska, 2004-14, 2018)
53	Mihael V. Knudsen (Danska, 2000-2010, 2014)
53	Žerom Fernandez (Francuska, 1998, 2002-14)
52	Lars Kristijansen (Danska, 1996, 2000-12)
52	Luk Abalo (Francuska, 2006-18)
52	Gudjon Valur Sigurdson (Island, 2000-18)
51	Raul Entrerios (Španija, 2004, 2008-18)
51	Daniel Narsis (Francuska, 2000-02, 2006-16)

Najviše golova u istoriji EP

270	Gudjon Valur Sigurdson (Island)
256	Nikola Karabatić (Francuska)
203	Stefan Levgren (Švedska)
194	Mikel Hansen (Danska)
188	Lars Kristijansen (Danska)
183	Olafur Stefanson (Island)
182	Filip Jiha (Češka)
177	Luk Abalo (Francuska)
176	Eduard Kokšarov (Rusija)
172	Žerom Fernandez (Francuska)

Najviše golova na jednom Evropskom prvenstvu postigao je Kiril Lazarov u Srbiji 2012. godine - 61.

"Vreme je za rukomet"

U sklopu promotivne kampanje Rukometnog saveza Srbije "Vreme je za rukomet" u godini kada se slavi 70 godina postojanja, najbolji srpski rukometaši i rukometašice bili su deo zanimljive foto priče kojom su najavili i uzbudljivu rukometnu zimu. Ona je počela osvajanjem šestog mesta na Svetskom prvenstvu u Japanu, a nastaviće se Evropskim prvenstvom 2020 seniora, koje će se po prvi put u formatu sa 24 reprezentacije, održati u tri zemlje, Austriji, Norveškoj i Švedskoj. Sa "heštegovima" u rukama, srpskom trobojkom i rekvizitom koji najviše vole - rukometnom loptom, "Orlovi" i "Orlice" su podsetili da su zajedništvo, timski duh i borba na terenu nešto što ih povezuje. Uživajte u radu poznatog sportskog fotografa Ivica Veselinova #vremejezarukomet #70godinaRSS #rukomet

Zdravlje ili zabava?

O temi broja utakmica i samim tim naporu koji podnose rukometaši i rukometašice na vrhunskom nivou tokom jedne sezone, sve se glasnije govori. A kada dođe na red olimpijska godina, u kojoj pored klupske sezone i velikog takmičenja u decembru i januaru, najbolje od najboljih čeka dugo naporno leto priprema za olimpijski turnir i posle njega praktično ulazak u sezonu bez perioda neophodnog za oporavak, pitanje granica ljudske izdržljivosti dolazi u prvi plan.

Napor koji donosi igranje na vrhunskom nivou često ima direktne posledice na zdravlje sportista. Teško je naći primer iz nekog drugog kolektivnog olimpijskog sporta u kome neke od najvećih zvezda praktično ne igraju za svoje reprezentacije zbog povreda. Jedna od najboljih levorukih rukometašica na planeti, prvi strelac olimpijskog turnira u Rijiju, Evropskog i Svetskog prvenstva, nosilac titule najbolje na svetu u izboru Handball-Planet.com 2017. godine, Norvežanka **Nora Merk**, propustiće i ovu sezonu zbog još jedne operacije kolena – devete!

Godine igranja na visokom nivou, kako u reprezentaciji, tako i u klubovima poput Larvika i Đera, doveli su u pitanje karijeru ove 28-godišnje rukometašice, pa je tako u norveškim medijima sprovedena i anketa o tome “da li Nora treba da nastavi da muči svoje telo?”.

Da Merk nije jedini slučaj, govori nam i primer još jedne devojke koja je obeležila ovu deceniju – **Kristine Neagu**. Teška povreda kolena tokom EURO 2018, baš kao i našu **Katarinu Tomašević**, izbacila je sjajnu Rumunku iz stroja na 10 meseci. Zaiigrala je, nedovoljno fizički spremna, na proteklom SP 2019 za svoju reprezentaciju i svi se nadaju da će povredama doći kraj. Rumunka je u ranoj fazi svoje karijere već imala operacije kolena, a najduže je pauzirala zbog teške povrede ramena, koja je pretila da joj ugrozi karijeru. Pauza je trajala 19 meseci!

Bez teških povreda ligamenata kolena nisu mogle da prođu ni karijere igralice poput **Eduarde Amorim**, **Anite Gerbic**, **Dragane Cvijić**, **Sanje Damjanović**, a holandski pivotmen **Ivet Broh** je u sumama prekinula svoju karijeru u mađarskom Đeru rečima: “Ne mogu više da mučim telo”.

Ništa bolja situacija nije ni kada je muški rukomet u pitanju. Najsvežiji primer je odluka jednog od

.....

najboljih rukometaša u ovoj deceniji, Čeha **Filipa Jihe**, da objavi kraj karijere u 35. godini.

– Posle svih povreda koje sam doživio, osećam da više ne mogu da se vratim na nivo na kome sam bio tokom decenije igranja u Bundesligi – na ovaj način je Jiha obrazložio kraj karijere u dresu španske Barcelone, gde je došao iz nemačkog Kila, upravo u želji da smanjenjem napora koje iziskuje igranje u dresu “Zebri”, produži svoj profesionalni put za još koju godinu.

Globalnu rukometnu javnost ustalasala je i izjava jednog od najboljih rukometaša svih vremena, francuskog reprezentativca **Nikole Karabatića**, koji je opterećenje u modernom rukometu prokomentarisao ovako:

– Nadležni misle da što više igramo, to više povećava interesovanje javnosti za rukomet. Sumnjam da je to baš tako. Neće se podići kvalitet igre ako nastavimo da igramo 70 utakmica po sezoni.

Pri kraju prošlog olimpijskog ciklusa, najbolji igrač planete u 2013. godini, **Domagoj Duvnjak**, nije krio razočaranje brojem utakmica koje mora odigrati tokom sezone, kao i dvodnevni finalnim turnirom EHF Lige šampiona u Kelnu, gde timovi imaju dva naporna meča u manje od 24 sata na kraju sezone.

– Katastrofa. Prava katastrofa. Nije zdravo za telo. Ne dao Bog da se povredi neko. Odigrali smo

juče u šest onakvu utakmicu, a onda praktično ne spavaš celu noć, puca te adrenalin, vrtiš film, a sutradan već u jedan sat moraš u halu na zagrevanje. Katastrofa. Nadam se da će promeniti. Gledao sam košarkašku Evroligu, to je savršenstvo. Igraš u petak, subotu imaš za odmor i onda ponovo igraš u nedelju. Kvalitet rukometa bi bio veći. Katastrofa. Prava katastrofa. Nije zdravo za telo. Ne dao Bog da se povredi neko. Odigrali smo juče u šest onakvu utakmicu, a onda praktično ne spavaš celu noć, puca te adrenalin, vrtiš film, a sutradan već u jedan sat moraš u halu na zagrevanje. Katastrofa. Nadam se da će promeniti. Gledao sam košarkašku Evroligu, to je savršenstvo. Igraš u petak, subotu imaš za odmor i onda ponovo igraš u nedelju. Kvalitet rukometa bi bio veći. U kakvom stanju će biti moje telo posle završetka Olimpijskih Igara? Ako preživim, odgovoriću vam na to pitanje – bio je jasan hrvatski srednji bek iz nemačkog Kila.

Igrači konačno “digli glas”

Da svest o neophodnosti promena uprkos narastućim potrebama sportskog tržišta, koje želi vrhunski proizvod što češće u arenama i TV programima, raste, govori i kampanja koje su tokom ove godine pokrenuli najbolji od najboljih u okviru udruženja profesionalnih rukometaša pod na-

zivom “Don’t play the Players” (“Ne igrajte se sa igračima”) u kojoj su izneti jasni zahtevi koji će donekle sačuvati zdravlje vrhunskih sportista:

Više dana za odmor tokom velikih takmičenja i olimpijskih kvalifikacija (kada se igraju tri utakmice u tri dana)

Final4 Lige šampiona da bude produžen sa dva na tri dana (petak-nedelja)

Uključenje igrača u proces odlučivanja na IHF nivou (da njihov glas bude prepoznat i kod određivanja novih pravila). Igrači imaju mesto u EHF profesionalnom bordu što poštujemo.

Sastanak sa predsednicima EHF i IHF o opterećenju TOP igrača.

Odgovor IHF-a

Čelnici Međunarodne rukometne Federacije donekle su prepoznali signale dobijene od strane igrača. Savet IHF doneo je odluku o promenama koje će stupiti na snagu na narednim Svetskim prvenstvima u seniorskoj konkurenciji 2021. godine, kada će domaćini biti Egipat i Španija.

“Broj igrača u timu biće povećan sa 16 na 18. Takođe, širi spisak igrača brojaće 35 imena umesto

28 kako je sada. Broj izmena u sastavu od 18 igrača povećava se sa tri na pet”, saopštili su iz Bazela.

“Neće biti više ni igranja “dan za dan”. Definisano je i termin “slobodnog dana”, pa se pod njim podrazumeva svaki dan u kome nema utakmica i putovanja dužih od četiri i po sata – u slučaju da se menja grad”.

“Final4 EHF Lige šampiona ostaje u dva dana”

Evropska rukometna Federacija nije još uvek prilagodila svoja takmičenja zahtevima igrača. Naime, finalni turnir EHF Lige šampiona i u narednoj godini biće održan u dva takmičarska dana, što praktično znači da će četiri najbolja tima i dalje o najvrednijem peharu odlučivati u dve odigrane utakmice u 24 sata.

Treneri ogorčeni

– Davno je to bilo kada su se ovakva prvenstva igrala zbog igrača – kaže Švedanin na klupi reprezentacije Crne Gore, Per Johanson za 40x20 i dodaje – Jasno je da to više nije slučaj. Ako morate da igrate de-

.....

vet utakmica u 16 dana, jasno vam je da je to skroz pogrešno. Morate da nađete novi sistem ili da vratite nokaut fazu kako biste smanjili broj utakmica. Svidalo mi se kako je funkcionisalo na Evropskom prvenstvu u Francuskoj, nikada nismo igrali dan za dan. Neke druge stvari su organizatorima bitne, kako stojite na himni, ko koji broj nosi, da ne sedite slučajno na dve stolice, itd. Ne morate da budete nuklearni fizičar da shvatite koliko je ovo štetno po zdravlje igračica. Stalno viđamo teške povrede. Ovo Prvenstvo bi trebalo da traje još 4-5 dana, najmanje 20 na ovoliki broj utakmica. Neagu se jedva vratila, nema Lekić, nema Merk. Razumem da hoćete da promovirate rukomet i van Evrope, ali onda turnir mora da traje tri nedelje. Napravite kao na EURO da se igra osam utakmica, ali samo timovi koji osvajaju medalje. Ostali neka odigraju od tri do šest. Igrati za peto mesto kao Srbija i mi, i to nam je deveti meč na ovom prvenstvu. Zbog čega? – ogorčen je Švedanin koji je sa reprezentacijom svoje zemlje bio evropski vicešampion na EP 2010 i nastupao na Olimpijskim Igrama u Londonu dve godine kasnije.

I selektor Angole, Morten Subak, deli mišljenje svog kolege:

– To je veoma važna tačka. Fudbal je u još gorjoj situaciji, ali tu je i više novca. Rukomet je tako kompleksna igra, za samu pripremu prvenstva vam je potrebno više dana. Federacije ulažu puno, a onda vam ostane samo par dana pred neko takmičenje da uskladite sve te pokrete u jednom timu. Igrači moraju više da odmaraju, pre svega, u Evropi. Pogledajte Merk, koliko povreda, to se ne viđa u drugim sportovima. Moraju se naći “prozori” da ljudi odmore svoje telo. Trenira se od jula do novembra, onda ide veliko takmičenje. Posle prvenstva mora da postoji odmor, a ne posle dva dana da odlaze u klubove. Od januara kreće Liga šampiona, sreda-subota ritam, lige se završavaju u maju, a posle često i dve nedelje se provodi sa reprezentacijom. U redu je možda ako u takvom ritmu provedeš godinu ili dve, ali ako provedeš celu karijeru, e onda je problem. Telo krene da reaguje, stižu povrede, zasićenje, oseća se na kvalitetu igre – jasan je iskusni Danac.

I selektor reprezentacije Srbije, Ljubomir Obradović, zastupa slične stavove:

– I sami znate koliko se igračica teško povredilo tokom EURO 2018 u Francuskoj. Da

se ne ponavljamo, to je tako, niko ne sluša trenere i igrače. Igraju se i klupske utakmice u nedelju uveče, a pripreme reprezentacije počinju u ponedeljak. Pitale su me i vaše kolege, šta bi bilo da imate dva i po meseca za pripreme kao košarka i odbojka? Znam šta bi bilo, ali džabe je da pričam. Mora da se vodi računa o sportistima. Normalno bi bilo da deca dobiju sedam dana da zaleće mikropovrede, pa da se onda krene sa ozbiljnim radom kao što je Svetsko prvenstvo. Kada je rukomet u pitanju, samo pripreme za Olimpijske Igre su pripreme u pravom smislu te reči. To je jedini način da bi kvalitet isplivao. Jedino tako rukomet može da nađe svoje mesto u sazvežđu ostalih timskih sportova. Tu nešto ne dostaje. Rukomet je mnogo lep sport i to treba da se vidi.

Preko 80 utakmica za 12 meseci

A kako izgleda opterećenje jednog igrača bundesligaša poput Flensburga, koji uz to ima i obaveze prema nacionalnom timu

u olimpijskoj godini, možemo videti na primeru reprezentativaca Danske ili Švedske, Lasea Svan Hansena ili Džimija Gotfridsona. Naime od 22. jula ove godine, kada je njihov klub odigrao prvi meč u pripremama za start sezone, zaključno sa prvom nedeljom avgusta naredne kada se završavaju Olimpijske Igre u Tokiju, rukometaši Flensburga bi trebalo da odigraju najmanje 85 utakmica! Utakmica na gotovo svaka četiri dana, a kada se tome dodaju treninzi, putovanja...

Do 12. decembra ove godine, Flensburg je odigrao 35 utakmica u svim takmičenjima. Do kraja sezone nemačke šampione očekuje 21 utakmica, plus još šest pod uslovom da se plasiraju na finalni turnir EHF Lige šampiona. Zbir iznosi 62.

Ako se tome dodaju i akcije reprezentacije – nastupajuće Evropsko prvenstvo koje donosi osam utakmica sa finalnom vikendom, protekla oktobarska nedelja i ona u aprilu (kvalifikacije za Tokio), junijski baraž za SP 2019 i olimpijski turnir u Tokiju (osam utakmica do zlata) cifra prelazi 85.

Dokle tako, gde nestaje i kada se uspostavlja granica između zdravlja i zabave za publiku? ■

FAZE U RUKOMETNOJ IGRI

sa posebnim osvrtom na brzu igru sa loptom

Reč autora

Poštovani ljubitelji rukometa, a posebno oni koji u njemu učestvuju aktivno, želim da vas sa velikim respektom pozdravim! Sa iskrenom nadom da će vam ovaj moj pisani doprinos biti od koristi, pun entuzijazma probaću da dočaram neke osnovne razlike u rukometnim trendovima. S obzirom da sam svoju trenersku karijeru gradio i rukometna znanja ponajviše sticao u Norveškoj (punih 19 godina), prirodno je da je ta škola na mene imala najveći uticaj. Takođe sam ubeđen da je ovo naše podneblje, na prostorima bivše Jugoslavije, protkano sa izuzetnim rukometnim kvalitetom i da je naša rukometna škola, jedna od najdominantnijih u svetskim razmerama. Međutim, ne mogu da se otmem utisku da bi kombinacija različitih škola i trendova, bilo upravo ono što bi davalo najbolje rezultate. Baš zato, smatram da bi otpisivanje i zanemarivanje impulsa iz drugih «rukometnih kultura» bilo potpuno pogrešno.

Norveška rukometna škola igru bazira na 8 faza. Važno je napomenuti da je svaku fazu moguće do najmanjeg detalja utrenirati, i da za svaku postoji igra i protivigra. Potpuno sam siguran da je ovo odlična podela, pa da se malo osvrnemo na svaku od njih.

Faze 1, 2 i 3 se nazivaju i kontrafaze.

Faza 4 je pozicioni, ili organizovan napad protiv faze 8.

Faze 5, 6 i 7 se nazivaju povratne odbrambene faze.

Faza 8 je postavljena, ili organizovana odbrana protiv faze 4.

Iskreno, ne razumem zašto je postavljena odbrana razvrstana na «osmo mesto»... U našoj rukometnoj, pa čak bih rekao i sportskoj tradiciji, odbrana je uvek bila na prvom me-

stu ili broju... Na svim seminarima ili trenerskim forumima kojima sam prisustvovao u Norveškoj, uvek sam začuđeno pitao zašto se odbrana nalazi pod brojem 8, kada su i oni svesni da je u principu najvažnija faza. Razuman odgovor nisam dobio.

Faza 1 – Startfaza – Ova faza počinje (u nekim slučajevima i malo pre) onog momenta kada ekipa dolazi u posed lopte. To su sekunde u kojima igrači iz odbrane prelaze u sledeći mentalni proces i počinju da napadaju. Početna faza će u većini slučajeva svakog igrača u timu zadesiti u različitim momentima. Svaka konkretna situacija u igri u osnovi odlučuje ko od igrača će prvi biti u fazi 1. Sposobnost čitanja situacije u igri i razumevanje kada će se dogoditi faza 1, važna je veština koja mnogo znači za “realnu brzinu rukometa” pri izvođenju kontranapada.

Lično mislim da ova faza nije dovoljno zastupljena u našem rukometu i da joj se tradicionalno kod nas ne posvećuje dovoljno pažnje u treningu. To sam uvideo na osnovu rada sa igračima u naša dva renomirana kluba koji se takmiče na najvišem nivou u Srbiji.

Faza 2 – Direktna kontra ili igra unapred – Faza 2 počinje završetkom startfaze, osim ukoliko ekipa ne mora ponovo u fazu 8. U ovoj fazi su i kretnje igrača i dodavanja skoro uvek unapred. Norvežani ovu fazu vole da nazivaju i SUPERKONTRA.

Kasnije ćemo se usredsrediti na ovu fazu i osvrnuti zašto je sprovođenje direktne kontre toliko popularno u današnjem rukometu.

Faza 3 – Kontranapad – Treća faza počinje kada se druga faza završava, osim ukoliko ekipa ne mora da pređe direktno u fazu 5. U ovoj fazi smo sve dok prilazimo i potpuno smo prišli protivničkoj odbrani, pa nastavljamo da je ubrzano i organizovano napadamo dok još nije dobro postavljena.

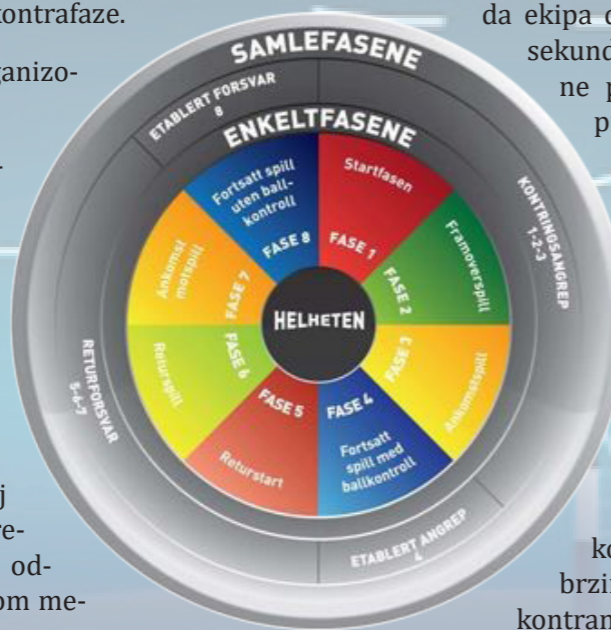
I ovoj fazi ćemo posvetiti posebnu pažnju čim prođemo kroz sve preostale faze.

Faza 4 – Pozicioni napad – Ovo je faza koja je kao i faza 8 obeležila rukomet od dana kada je kao igra pronađen. U pozicionom napadu nastupamo najčešće organizovano protiv odbrane koja je postavljena i uigrana.

S obzirom da se nećemo posebno osvrnuti na ovu fazu, trebalo bi naglasiti da je naš rukomet u fazi 4 zaista na vrhunskom nivou i može se nositi sa apsolutno svim rukometnim školama u svetu.

Faza 5 – Start povratka u odbranu – Ova faza počinje (u nekim slučajevima i malo pre) onog momenta kada ekipa izgubi posed lopte. To su sekunde u kojima igrači iz napada prelaze u sledeći mentalni proces i počinju da se brane. Ova faza će u većini slučajeva svakog igrača u timu zadesiti u različitim momentima. Svaka konkretna situacija u igri u osnovi odlučuje ko od igrača će prvi biti u fazi 5. Sposobnost čitanja situacije u igri i razumevanje kada će se dogoditi peta faza, važna je veština koja mnogo znači u sprečavanju protivnika pri izvođenju kontranapada.

I ova faza kod naših ekipa tradicionalno nije dovoljno zastupljena. Baš zbog toga joj treba posveti-

ti dovoljno vremena u treningu. Ekipe koje ne razvijaju ovu fazu kod svojih igrača, u stvarnosti neće sa uspehom moći da se suprotstave timovima sa vrhunskim kontranapadom.

Faza 6 – Povratak u odbranu – Ova faza počinje završetkom pete faze, osim ukoliko se ekipa ponovo ne vrati u fazu 4. U ovoj fazi su i kretne i dodavanja protivničkih igrača skoro uvek unapred. Ovde se radi o trostrukom principu: nađi-stigni-uhvati...

U ovoj fazi igrači najbolje pokazuju snagu svog karaktera. Jaka želja za sprečavanjem kontranapada i sprintersko trčanje u ovoj fazi krasi zaista vrhunski organizovane ekipe.

Faza 7 – Odbrana kontranapada – Sedma faza počinje kada se faza 6 završava, osim ukoliko ekipa ponovo ne prelazi direktno u fazu 1. U odbrani kontranapada smo sve dok prilazimo i potpuno smo prišli našoj zonskoj odbrani, a protivnik nastavlja ubrzano da nas napada dok još nismo potpuno organizovani.

Ono što je važno u ovoj fazi je razumevanje igrača da protivnik nije toliko spretan sa loptom dok je u punom trku. Tu nam se pruža realna prilika za direktno «presecanje» lopte, primoravanje protivnika na tehničke greške ili prekidanje kontranapada direktnim kontaktom koji će rezultovati momentalnim zaustavljanjem brze igre.

Faza 8 – Postavljena odbrana – Osmu fazu je ista

kao i faza 4, osim što su ovde uloge zamenjene. Ovde se (najčešće) u zonskoj formaciji branimo od pozicionog ili organizovanog napada protivnika.

I ova faza u našem rukometu ima izvanrednu i duboku tradiciju. Ono što krasi naš rukomet, za razliku od nekih drugih rukometnih škola, jeste sposobnost da u postavljenoj odbrani nastupamo u dosta različitih formacija. Kao podneblje sa velikom rukometnom tradicijom, moramo se boriti da to tako i ostane. Nacije koje ne poznaju sva ova kreativna odbrambena rešenja, u stvarnosti imaju probleme da pronađu adekvatna napadačka rešenja protiv zona na koje nisu naviknuti.

Kako koristiti faze kao alat u trenažnom procesu?

Ovakav model rukometnih faza je odlična podloga i u planiranju i u sprovođenju treninga. Svih osam faza nam daju jasan putokaz šta to od taktičkih sposobnosti jedna ekipa poseduje, a kakvi su joj nedostaci u poređenju sa ekipama na vrhunskom nivou. Sa sigurnošću možemo da kažemo da sve gore napomenute faze oslikavaju današnji, moderan rukomet. Na trenerima i njihovim stručnim saradnicima je da ukomponuju jednu ozbiljnu i dobro organizovanu taktiku svojih ekipa. Pri ovakvim planiranjima, potrebno je precizno korišćenje ovog modela u odnosu na kvalitete koje ekipe poseduju. Neke faze se moraju trenirati više, a neke manje, međutim, u toku jedne sezone, svaku od njih obrađujemo do najsitnijeg detalja.

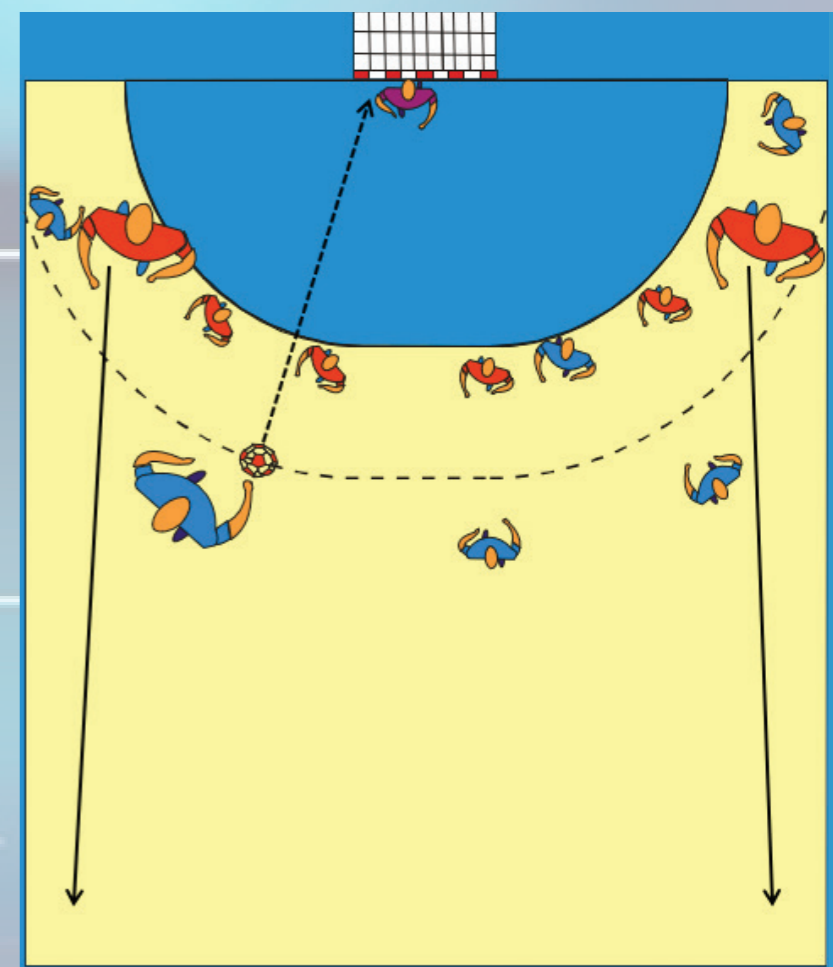
Osvrt na brzu igru sa loptom (kontru i kontranapad)

Ako se osvrnemo na gore spomenute faze, brza igra sa loptom oslikava se u prve tri faze (kontrafazama).

Praktično, u prvoj fazi pravimo realnu i dobru podlogu za sprovođenje kontranapada. Baš zbog toga ova faza se mora na kvalitetan način obrađivati na treninzima. Najveći problem u startfazi jeste nestrpljenje igrača. Onoga momenta kada igračima predočite da forsirate brzu igru, stvorili ste problem njihovog nedovoljnog razumevanja važnosti odbrane. Potpuno je jasno da svi ti mladi momci i devojke uživaju u brzini. Svi oni i te kako prate evropske trendove i imaju izraženu želju da i oni «moderno» nastupaju. Međutim, od odlučujućeg značaja za sprovođenje takve igre je vrhunska organizovanost i buđenje njihove svesti da su apsolutno svi zadaci, a pogotovo oni odbrambeni, presudni za kvalitet igre koju prezentujemo. Dakle, u stvaranju brze igre, ozbiljan problem će se pojaviti i pri pravilnom postavljanju igrača za eventualne odbijene lopte (npr. od golmana, od stativa, od bloka...). Ovde moramo imati potpuno jasnu viziju o tome sa koliko igrača ćemo sprovođiti superkontru. Najčešći taktički izbor je da odbijene lopte sačekujemo sa 4 igrača. U praksi se pokazalo da je taj broj više nego dovoljan za pokrivanje prostora u koji se lopte odbijaju. Ekipe koje su ovu fazu dovele do savršenstva (norveška ženska reprezentacija npr.), odlučuju se da povratne lopte pokrivaju sa samo 3 igrača. Takve odluke se donose na osnovu statistike koja nam precizno ukazuje na broj datih golova iz kontranapada i broja primljenih golova iz odbitaka.

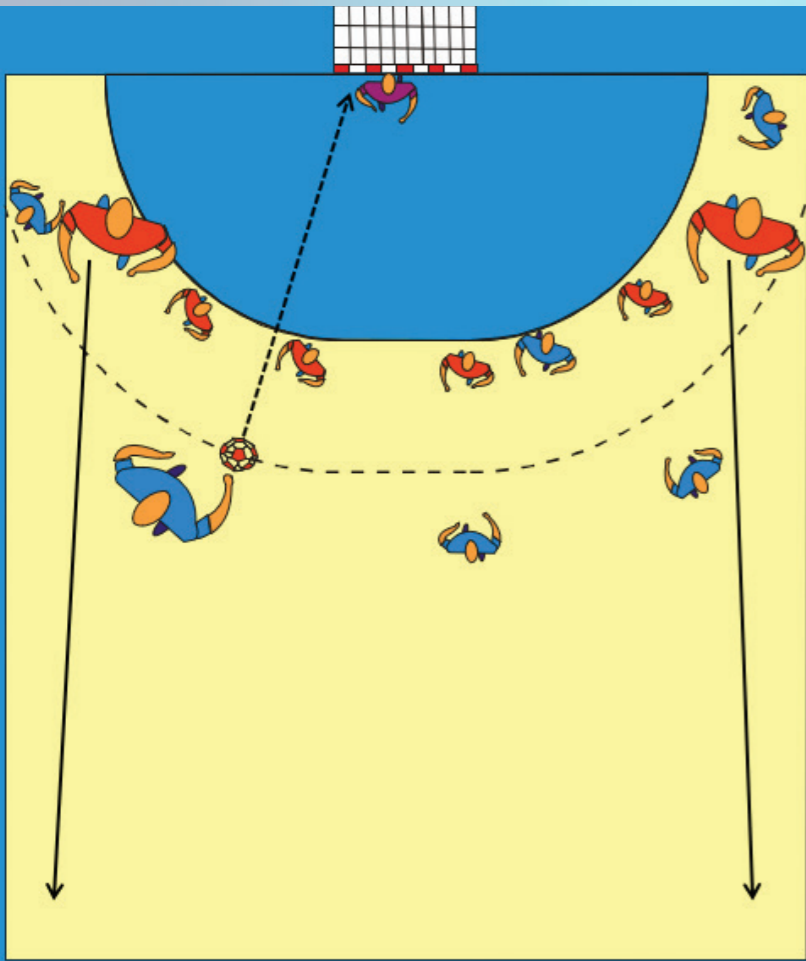
Od izuzetne je važnosti treniranje momenta ulaska u startfazu. To je najčešće moment kada protivnički igrač upućuje šut na gol. U trenutku kada lopta izlazi iz šuterske ruke, mi prelazimo u startfazu. U toj fazi moramo imati jasne zadatke za svakoga.

Ako smo se odlučili da superkontru sprovođimo sa dva krila, onda se preostala 4 igrača moraju usredrediti na odbijenu loptu i pokrivanje prostora. U tom pokrivanju prostora igrači moraju pokazivati realnu želju da se za loptu izbore, a naravno brzina reakcije i sposobnost «čitanja igre» je presudna u tome koliko uspešni ćemo biti u rešavanju ovih zadataka. Takođe, umešnost golmana za savladavanje šuteva uz tehniku odbijanja (ili amortizovanja)

lopte, važan je element koji se treningom dovodi do visokog nivoa.

Druga faza ili direktna kontra počinje onog momenta kada smo došli u posed lopte. Najvažnije u ovoj fazi jeste da do poseda lopte dođemo najbrže moguće. Od velikog značaja je i da najbrže igrače raspoređujemo u one delove terena koje će protivnik najteže braniti. Zatim je tu izbor i sprovođenje dugih ili kraćih dodavanja koji mogu rezultovati sa jasnim šansama za gol. U ovoj fazi moramo specijalizovati golmane i igrače da sa uspehom «gađaju» i loptom «pogađaju» naše igrače u punom trku. Npr. trkački duel našeg krila i protivničkog igrača koji ga «juri» mora biti sproveden na najvišem atletskom nivou. A naš golman ili igrač koji mu loptu dodaje, mora savladati tu tehniku čak i kada je protivnički igrač jako blizu. Uz dobro razumevanje igre, prostora i tehničko umeće, naša krila će se skoro uvek izboriti da takve lopte uhvate i sprovedu realizaciju iz jako dobre gol-šanse. Interesantno je u ovoj fazi posmatrati razlike u startu naša dva krila i brzinu kojom osvajaju prostor. Te razlike se njima moraju stalno predočavati, pa kroz napore treninge otklanjati eventualne veće nedostat-

ke. Idealno bi bilo da oba krila startuju u približno istom momentu i da trče jednako brzo... Ukoliko uspemo da napravimo takav balans na obe strane, protivničkoj ekipi će tokom cele utakmice biti jako teško da pokriva superkontru. Uključivanjem i trećeg napadača (u centralnom sektoru) koji bi startovao istovremeno sa krilima, to pokrivanje je praktično i nemoguće u situacijama kada do poseda lopte dođemo brzo i u stanju smo da tehnički realizujemo dugačko dodavanje.

U ovoj fazi je neophodno disciplinovano i tačno određeno pozicioniranje preostalih igrača (koji nisu uključeni u superkontru) za sprovođenje sledeće faze. Najčešće su to bekovi koji ne učestvuju u izvođenju dodavanja i pivotmen koji zbog kontranapada ima prilično dugačko rastojanje za trčanje u punoj brzini.

Baš zbog težine izvođenja superkontra, igrači su izuzetno pozitivni i motivisani da je sprovedu u delo. Takva želja zna da dovede do tehničkih grešaka koje izgledaju potpuno bespotrebne. Nasuprot tome, ukoliko sa uspehom sprovedimo kontranapad, publika to sa oduševljenjem pozdravlja, a kod najatraktivnijih poteza u punoj brzini, reakcija naših navijača je zaista posebna.

Brza igra u rukometu je nešto što našem sportu daje posebnu draž u odnosu na ostale sportove sa loptom. Opšte je poznato da se publika na zapadu Evrope već privikla na takav način igranja, pa je potpuno jasno i da ljubitelji rukometa na Balkanu sa pravom od naših ekipa očekuju približno isti kvalitet.

Treća faza ili kontranapad daje priliku da protivnika organizovano i brzo napadnemo dok je još nespreman ili nedovoljno organizovan. Kontranapad bi trebalo izvoditi u najvećoj mogućoj brzini, međutim, ta brzina se mora prilagođavati protivničkom pozicioniranju, rastojanjima na terenu i umešnosti naših igrača u brznoj igri sa loptom.

Ako smo se u drugoj fazi pobrinuli da svi igrači budu na dogovorenim mestima, u trećoj fazi možemo početi sa sprovođenjem «pravog pritiska». Za ekipe koje ranije nisu gajile brz stil igre, u kontranapadu je preporučljivo uvesti nekoliko osnovnih dogovora (šablona), kao npr. klasičan višak, ukrštanje, ulazak na drugog pivota itd... U početku je najvažnije da igrači u brzini tečno prenose loptu, a to će mnogo lakše ostvarivati ukoliko svoje saigrače pronalaze na unapred dogovorenim pozicijama. Ta zona prenosa lopte, od našeg pa do protivničkog

deveterca, najvažnija je za uspešno odigravanje kontranapada. Kroz trening i razne vežbe igrače moramo obučiti da brzo donose odluke sa loptom, a što je još važnije, ostvaruju taktički dobre kretanje bez lopte. Zatim se pažnja usmerava na tehniku dodavanja i hvatanja u punom trku. Naši igrači ne naviknuti na ovakvu vrstu pritiska, dok ne usvoje nov način razmišljanja, prave veliki broj tehničkih grešaka u brzini. Naravno, kao i u svemu, dovoljno kvalitetnog treninga otklanja sve probleme.

Ukoliko loptu brzo prenesemo do protivničkog deveterca, onda ulazimo u «lakši deo posla». Sada već možemo koristiti poznate kretanje iz pozicionog napada, samo što odbrana koju napadamo, ovde nije tako kvalitetna. Jako je važno igrače obučiti da sada više nema žurbe. Moraju se birati prava rešenja... a to je mnogo lakše ukoliko «spustimo tempo» kretanja, a loptu prenesimo brzo. Ono što je jako zanimljivo jeste da se protivnik mnogo brže zamara pri branjenju kontranapada nego u klasičnoj odbrani (faza 8). Zato je poželjno odigrati i produžetak kontranapada. Čak i ukoliko ne uspevamo da pronađemo prazan prostor u odbrani, nateraćemo protivnika da se bori u grču, a to crpi dodatnu energiju. Produžetak kontranapada mogu npr. biti dva klasična prenosa lopte sa jedne na drugu stranu (višak) gde imamo jasan dogovor da se insistira na brzom prenosu lopte.

Ipak, najznačajnije je sa ekipom usaglasiti šta je to što u kontranapadu želimo... Da li su to samo stopostotne gol šanse, da li se upustiti u manji rizik, ili najveću pažnju posvetiti realizaciji kontranapada. Ovakve odluke ponajviše zavise od sastava jedne ekipe. Posedujemo li dodatni kvalitet za brzu igru...? Naravno, ukoliko jedna ekipa gaji ovakav stil igre u dugom periodu, onda će

njen kvalitet u realizaciji kontranapada biti na znatno višem nivou.

Neki igrači su, kao recimo norveški reprezentativac (levi bek) Espen Li Hansen, mnogo efikasniji u šutevima sa distance u kontranapadu nego u pozicionom napadu.

Kao i u svemu, ništa ne treba prepustiti slučaju. Sve treba statistički ispratiti, pa donositi realne zaključke na osnovu rezultata (pokazatelja). Ukoliko nam je procenat realizacije znatno veći u brzom igri nego u postavljenom napadu, onda je izbor jasan. Ali ako je taj odnos obrnut, onda se taktički moramo opredeliti koliko često i kada forsiramo kontranapad i brzu igru generalno.

Ne treba zaboraviti ni izvođenje BRZOG CENTRA. Ovo je jako efikasan način da se momentalno revanširamo protivniku za primljen gol. Pogotovo ako igramo protiv ekipa koje forsiraju izmene igrača napad-odbrana, to može biti jako efikasan način da lako dođemo do pogotka. I u brzom centru važe uglavnom isti principi kao i u kontranapadu. Najveća razlika je kretanja krilnih igrača. Oni sada ne mogu trčati tako daleko zbog izvođenja «centra», a i golmanska tehnika izbacivanja lopte na sredinu igrališta se mora dovesti do perfekcije.

Na kraju, umesto zaključka, može se reći da se BRZA IGRA, ili moderan rukomet, definitivno useljava i u Srbiju i da su naši igrači u stanju da u vrlo kratkom periodu «prestignu» svoje protivnike iz drugih zemalja i u ovom segmentu igre. Zahvaljujući prirodnom talentu koji nesporno posedujemo i naznačenom sposobnošću da se brže «snalazimo» od drugih, logično je očekivati veliki napredak baš u brzom igri na ovim prostorima. ■

Hvatanje i dodavanje U RUKOMETU

Sa učenjem tehnike u rukometu se počinje od najmlađeg uzrasta. Obuka, usavršavanje i održavanje nivoa tehničke obučenosti traje tokom cele karijere igrača. Pod tehničkom pripremom se podrazumeva stepen usvojenosti sistema kretanja (tehničke) karakterističnog za sportsku granu i usmerenog ka postizanju visokih sportskih rezultata. Sama tehnika rukometa treba da bude racionalna, ekonomična i svrsishodna (Drid, 2012). Tehnički elementi rukometa zavise od faze igre, poseda lopte, pozicije igrača, kao i broja igrača koji učestvuju u samom izvođenju. Postoji više podela tehnike. Sistematizacijom elemenata tehnike bave se (Goranović i saradnici, 2012) koji tehniku rukometa dele na:

• Tehnika igre u napadu

1. bez lopte
1. sa loptom

• Tehnika igre u odbrani

• Tehnika golmana

Tehnika igre u napadu

Napad je faza igre u kojoj je ekipa u posedu lopte. Treba napomenuti da samo jedan igrač poseduje loptu, a svi ostali igrači te ekipe izvode različite kretnje i radnje bez lopte. Uspeh u napadu uveliko zavisi i od uspešnosti izvođenja tih kretnji. Ipak, igra sa loptom je daleko kompleksnija radnja i njoj se posvećuje veća pažnja u obuci rukometaša. To međutim nije u potpunosti opravdano jer je u mlađem uzrastu decu važno naučiti i pravilnoj tehnici trčanja, skokova, padova i slično.

U elemente tehnike igre u napadu spadaju:

• Kretanje igrača u napadu,

- Stav igrača u napadu,

• Tehnika držanja lopte,

- Tehnika vođenja lopte,

• Tehnika hvatanja lopte,

- Tehnika dodavanja lopte,

• Tehnika šutiranja lopte i

- Finte.

Za potrebe ovog rada posebnu pažnju ćemo obraditi na hvatanje i dodavanje lopte koji se u obuci rukometaša tretiraju istovremeno.

Hvatanje lopte

Hvatanje lopte je momenat uspostavljanja kontakta sa loptom. Lopta u rukometu se može hvatati jednom ili sa obe ruke. Ruke i šake trebaju biti opuštene zbog amortizacije koja se u zavisnosti od jačine bačene lopte izvodi u zglobu šake ili zglobu lakta.

Osnovno hvatanje je u visini trougla koji sačinjavaju glava i oba ramena. Ruke su u predručenju, laktovi su povijeni ali nisu široko postavljeni a palčevi su jedan do drugog pod uglom od 45 do 90 stepeni. Šake su usmerene u pravcu kretanja lopte sa raširenim prstima (tzv. "korpica") i usmerenim na gore (dorzalna fleksija).

Ukoliko je lopta bačena iznad visine glave, iz položaja predručenja prelazi se u predručenje gore uz vizuelnu kontrolu šaka. Ukoliko je potrebno može se izvesti i skok. Ako je lopta bačena u visini kuka, tehnika hvatanja lopte je ista uz obavezan podčučanj.

Hvatanje lopte koja je bačena u visini kolena se vrši tako što se ruke najkraćim putem spuštaju ka

lopti, mali prsti su sastavljeni a ugao između njih je 45 stepeni. Ruke su opuštene, laktovi su polusavijeni, a šake su u produžetku podlakta.

Prednosti i mane pri hvatanju lopte jednom i sa dve ruke

Hvatanje lopte predstavlja tehnički element kojim igrač dolazi u posed lopte i iz njega se dalje mogu vršiti razne aktivnosti: vođenje lopte, dodavanje, šutiranje, fintiranje. Zavisno od situacije u kojoj se igrač nalazi, hvatanje se može izvoditi u mestu ili kretanju, s obe ili jednom rukom. Takođe, lopta prema igraču može ići na različite načine: kroz vazduh, odbijena od poda ili se može kotrljati po tlu (Zvonarek i Tomac, 1999). Hvatanje lopte je jedan od osnovnih rukometnih elemenata i primenjuje se konstantno tokom igre. Lopta se može hvatati:

• Obema rukama

Ovaj način hvatanja lopte se najčešće primenjuje. Razlog za to je sigurnost i stabilnost kojom se ona hvata u odnosu na ostale načine. Postoje dva načina hvatanja lopte sa dve ruke, a to su hvatanje nathvatom i pothvatom.

• Jednom rukom uz pomoć druge

Veoma podseća na hvatanje lopte jednom rukom, ali pomoć druge ruke daje dodatnu sigurnost. Ovaj način hvatanja lopte takođe ima svoja dva načina izvođenja (nathvatom i pothvatom). Oba načina imaju svoju primenu u različitim situacijama a naročito su zastupljeni kod prihvatanja lopte na poziciji pivotmena.

• Samo jednom rukom

Predstavlja tehnički element koji je češće prisutan kod vrhunskih rukometaša. „Ovakav način hvatanja lopte predstavlja vrhunsku tehniku i igrači ga koriste u situacijama kada nije moguće hvatati loptu sa dve ruke (brzo ili neprecizno bačena lopta, kada je druga ruka zauzeta, na poziciji pivotmena za prijem lopte odbijene od tla ili bačene u prostor i sl.). Takođe, lopta se može hvatati nathvatom i pothvatom zavisno od situacije i odluke igrača. Izbor načina hvatanja lopte zavisi od više faktora, a to su brzina lopte koja se treba uhvatiti, vreme i prostor koje igrač ima na raspolaganju i prostor za amortizaciju lopte” (Foretić i Rogulj, 2007).

Dodavanje lopte

Zajedno sa hvatanjem lopte, ovaj tehnički element je najviše zastupljen u igri pa samim tim njegovoj

obuci treba posvetiti posebnu pažnju. Najveći broj tehničkih grešaka se upravo dešava prilikom hvatanja i dodavanja što upućuje na važnost obuke ova dva elementa.

U rukometnoj igri dodavanje se može izvesti sa jednom ili sa obe ruke, u mestu, kretanju, skoku, okretu i padu. Dodavanje predstavlja način bacanja, odbijanja ili prenosa lopte između igrača. Cilj dodavanja je da igrač kome je lopta upućena što kvalitetnije i što sigurnije je može staviti pod svoju kontrolu. Putanja lopte može biti parabolična, pravolinijska ili od poda. Prema Zvonareku (1999) tehniku dodavanja lopte možemo podeliti na 4 faze: hvatanje lopte, zamah rukom, izbačaj lopte i faza praćenja lopte. Razlikuju se osnovna i specifična dodavanja.

Osnovna dodavanja su nastala iz osnovnih oblika bacanja lopte. Takođe, najčešća su u toku igre. Specifična dodavanja predstavljaju modifikacije i koriste se u specifičnim situacijama, kao deo taktike u saradnji dva i više igrača. Osnovno dodavanje može biti izvedeno kratkim ili dugim zamahom. Dodavanje kratkim zamahom se koristi najčešće u pozicionom napadu, na kraćim rastojanjima. Za duža rastojanja, prilikom kontranapada, produženog kontranapada i sl. koriste se dodavanje dugim zamahom.

Kao i osnovna dodavanja, specifična moraju da budu dovoljno precizna i sigurna da obezbede sa igračima kontrolu nad loptom i kontinuitet u igri. Takođe atraktivnost rukometa se ogleda u tim ne tipičnim dodavanjima koja nisu česta (Popmihajlov, 1983). Ona mogu biti:

1. Dodavanje lopte u stranu (bližom ili daljom rukom),

2. Dodavanje lopte zamahom pored tela ispruženom rukom,

3. Dodavanje iza leđa,

4. Dodavanje iza glave,

5. Dodavanje kroz noge i

6. Dodavanje iz skoka.

Sastavni deo obuke i usavršavanja su greške prilikom izvođenja elemenata. One najčešće nastaju kao posledica nekvalitetnog rada tokom obuke. Treneri moraju biti sposobni da pravovremeno uoče te greške i nađu pravi način za otklanjanje is-

tih. Po pitanju grešaka i njihovog oklanjanja Koprić (2002) i Stefanović (2010) navode da:

1. Uočena greška koja može dovesti do povrede se mora odmah ukloniti,

2. Greška se mora pravovremeno ispraviti, jer u suprotnom sledi automatizacija pokreta i vremenom će je biti sve teže ispraviti,

3. Korekcije vršiti tokom samog izvođenja pokreta ili nakon završenog započeti novo pravilno izvršenje (odmah i bez odlaganja; kod pojave više grešaka ispravlja se jedna ili maksimalno dve greške a nikako veći broj jer takva situacija sportistu dovodi do zbunjenosti),

4. Kada sportista ne može da uoči ili ispravi grešku, trener mora više puta ponoviti, tj. demonstrirati pravilno izvođenje,

5. Trener treba da ističe kreativnu stranu kod dece, prepuštajući im samima da uoče svoje greške, kao i dozvoljavati im da sami nađu rešenje njihovog problema. Naravno, ukoliko to nisu u mogućnosti da izvrše, treneri moraju primeniti nešto iz prethodnih stavki i

6. Pri znakovima zamora potrebno je prekinuti sa učenjem tehnike (naročito sa ispravljanjem grešaka), jer koncentracija opada i često takav način može biti pogrešan, pa i kontraproduktivan.

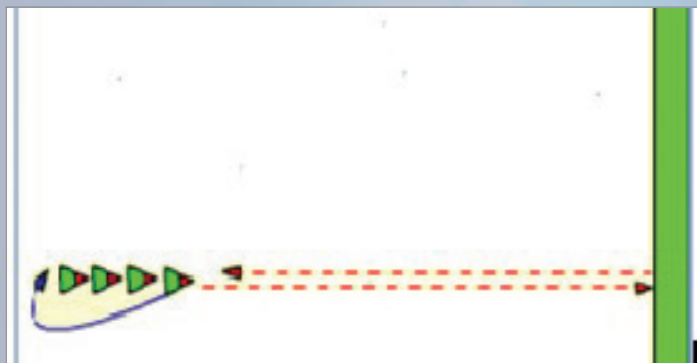
Zaključak

Trening usavršavanja tehnike podrazumeva svakodnevni rad, kao deo celine ukupnog treninga. Usavršavanje tehnike i obuka tehnike traže različiti pristup i metod rada. Zavisno od uzrasta i obučeni igrača sam trening mora biti prilagođen određenoj starosnoj grupi.

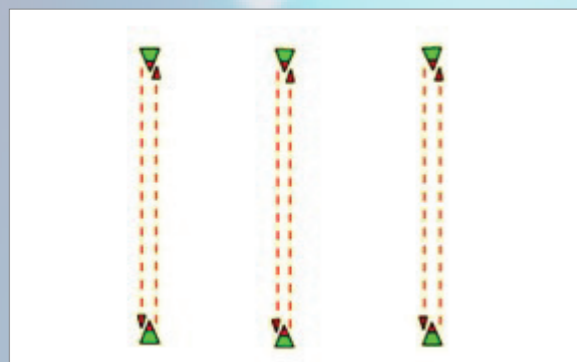
Usavršavanje tehnike se može raditi u otežanim uslovima. Usavršavanje podrazumeva da je igrač prethodno ovladao osnovnom tehnikom izvođenja nekog elementa. Greške u hvatanju i dodavanju se najčešće javljaju tokom igre. Sa ubrzanjem igre u prethodnih nekoliko godina, povećava se značaj i uloga tehničke obučenosti igrača.

.....

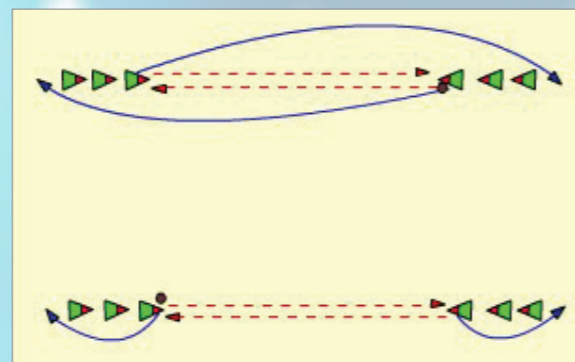
Vežbe za obuku i usavršavanje

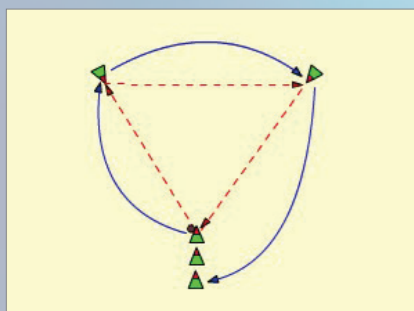
Slika 1 – Igrač upućuje loptu ka zidu a sledeći igrač je prihvata. U početnoj fazi treba raditi na način da svaki igrač radi sa svojom loptom, a nakon nekog vremena preći na grupni rad. Igrači mogu raditi u paralelnom, iskoračnom ili sedećem stavu

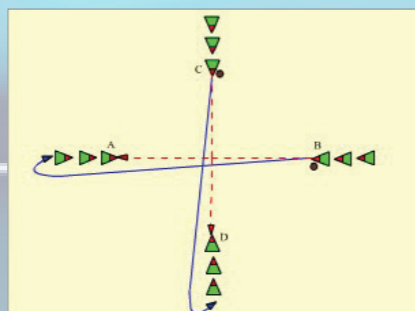
Slika 2 – Hvatanja i dodavanja lopte u mestu (trener određuje način dodavanja lopte)

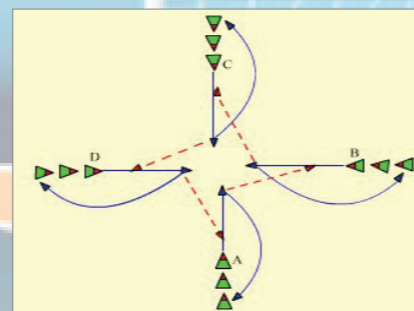
Slika 3 – Hvatanje i dodavanje lopte sa odlaskom na začelje svoje ili suprotne kolone

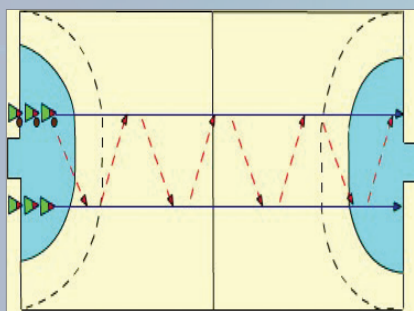
Slika 4 – Hvatanje i dodavanje sa izmenom mesta po principu "gde baci tu ide"

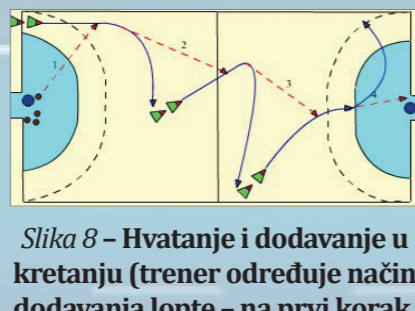
Slika 5 – Hvatanje i dodavanje sa izmenom mesta po principu "gde baci tu ide"

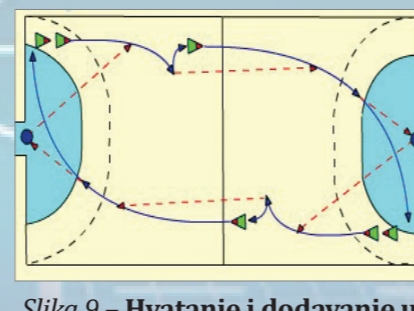
Slika 6 – Hvatanje i dodavanje u stranu nakon pravolinijskog zaleta i odlazak na začelje svoje kolone

Slika 7 – Hvatanje i dodavanje u kretanju (parovi; trener određuje način dodavanja lopte)

Slika 8 – Hvatanje i dodavanje u kretanju (trener određuje način dodavanja lopte – na prvi korak, iz skoka i slično) i kretanje bez lopte za zaizimanje pozicije za prijem sledećeg dodavanja

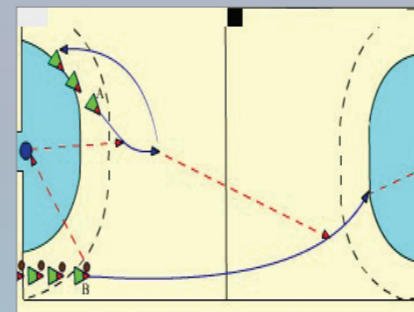

Slika 9 – Hvatanje i dodavanje u kretanju i kretanje bez lopte za zaizimanje pozicije za prijem sledećeg dodavanja

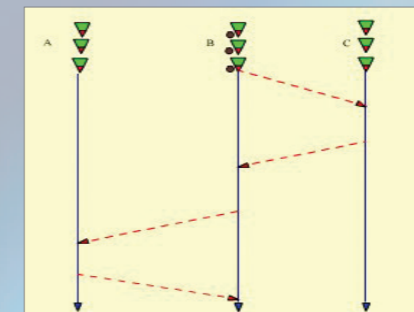
Vežbe za obuku i usavršavanje

Vežbe za obuku i usavršavanje

Vežbe za obuku i usavršavanje

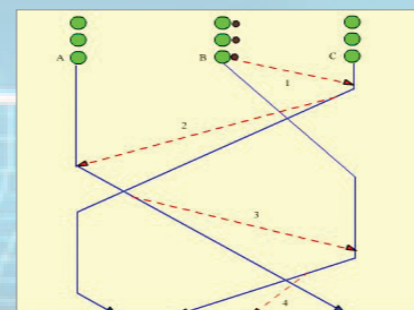
Slika 10 – Hvatanje i dodavanje u kontranapadu

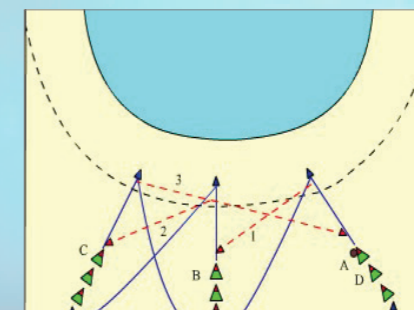
Slika 11 – Hvatanje i dodavanje u kretanju (trojke)

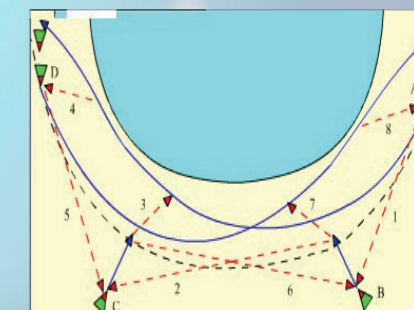
Slika 12 – Hvatanje i dodavanje u kretanju (trojke; kratka dodavanja sa izmenom mesta igrača; "kris-kros")

Slika 13 – Prijem lopte u kretanju a dodavanje vrši posle zaustavljanja (trojke; duga dodavanja sa izmenom mesta igrača za loptom)

Slika 14 – Hvatanje i dodavanje kroz situaciona dodavanja (saradnja bekova sa izmenom mesta)

Slika 15 – Hvatanje i dodavanje po principu "trake bez kraja" (razne varijante; kretanje lopte: A-B-C-A-D-C-B-D-A)

Literatura

1. Drid, P. (2012). Teorija sportskog treninga. Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja, Novi Sad.
2. Foretić, N. i Rogulj, N. (2007). Škola rukometa. Znanstveno – sportskodruštvo Grifon, Split.
3. Goranović, S., Karišnik S. i Valdevit Z. (2012). Tehnika u rukometu. Fakultet fizičkog vaspitanja i sporta, Banja Luka.
4. Koprivica, V. (2002). Osnove sportskog treninga – I deo. SIA, Beograd.
5. Popmihajlov, D. (1983). Rukomet tehnika. Zavod za fizičku kulturu Vojvodine, Novi Sad.
6. Stefanović, Đ., Jakovljević, S., Janković, N. (2010). Tehnologija pripreme sportista. Fakultet sporta i fizičkog vaspitanja Univerziteta u Beogradu.
7. Zvonarek, N. (1999). Anatomija tehnike i taktike rukometne igre. SIA, Zagreb.

Markov trener godine, Obradoviću specijalno priznanje

Upravni odbor Zajednice trenera Rukometnog saveza Srbije na svojoj 59. sednici 12. decembra doneo je odluku o najuspešnijem treneru u godini na izmaku. To je prema mišljenju struke šef stručnog štaba ŽORK Jagodina, Dragan Markov. Jagodinke su već dve sezone neprikosnovene kada je domaći šampionat u pitanju, a u novoj 2019/2020 osvojile su i prvi pehar namenjen pobedniku Super Kupa Srbije. Dosadašnji pobednici su bili treneri: Vuk Roganović (2006), Svetislav Jovanović (2007), Dragan Markov (2008), Vladan Jordović (2009), Vladimir Dragičević (2010), Aleksandar Brković (2011. i 2012), Saša Bošković (2013) i Đorđe Ćirković (2014. i 2015), Živojin Maksić (2016), Nenad Peruničić (2017) i Boris Rojević (2018).

UO Zajednice trenera Rukometnog saveza Srbije dodelio je i specijalno priznanje selektoru ženske reprezentacije Srbije, Ljubomiru Obradoviću, za ostvaren rezultat na Svetskom prvenstvu u Japanu, gde su naše najbolje rukometašice osvojile šesto mesto i izborile plasman u kvalifikacije za Olimpijske Igre u Tokiju. ■

Promocija Monografije "Branislav Pokrajac"

U subotu 07. decembra 2019. godine na Fakultetu sporta i fizičkog vaspitanja Univerziteta u Beogradu održana je promocija Monografije "BRANISLAV POKRAJAC". Na promociji su o monografiji i o profesoru dr Branislavu Pokrajcu govorili prof. dr Saša Jakovljević – dekan Fakulteta, Božidar Đurković – predsednik Rukometnog saveza Srbije, profesorovi saigrači i kolege treneri Abas Arslanagić i Zoran Živković, kao i književnica i novinarka Dragoslava Koprivica. Predgovor monografije je čitao novinar Dragan Vučelić, a odlomke iz monografije je čitao glumac Srđan Timarov. Promocija je održana u amfiteatru koji nosi ime prof. Pokrajca uz prisustvo većeg broja kolega profesora, rukometnih trenera, igrača i prijatelja. Auditorijumu se na kraju obratila Neda Pokrajac, supruga profesora Pokrajca.

Srećni novogodišnji i božićni praznici

PRIJATELJI ZAJEDNICE TRENERA
RUKOMETNOG SAVEZA SRBIJE

 unit
www.unit-sport.net

HOTEL ŠUMARICE
K R A G U J E V A C
S E R B I A

HOTELSKO
TURISTIČKO PRIVREDNO DRUŠTVO
ŠUMARICE
K R A G U J E V A C - S R B I J A

Nacional servis

18000 Ниш, Рајићева 1, тел. 018/ 511 843, 521 697
Изложбено продајни салон: Томе Роксандића 4/Л2, тел. 018/ 520-111
e-mail: info@nacionalservis.com
www.nacionalservis.com